

Rozpatrzenie uwag do projektu planu urządzenia lasu, sporządzonego na okres od 01.01.2025 do 31.12.2034 dla Nadleśnictwa Czarnobór wraz z prognozą oddziaływania tego planu na środowisko, zgłoszonych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie, pismem z dnia 29 stycznia 2025 r., znak sprawy: DOOS-WST.410.16.2024.MC/MZ/TW).

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
1.	Odnosząc się do przedstawionego w prognozie i programie ochrony przyrody (dalej jako: program op) opisu istniejącego stanu środowiska, należy zaznaczyć, że jego zawartość nie umożliwia przeprowadzenia kompleksowych analiz w zakresie możliwego wystąpienia znaczących oddziaływań m. in. na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, a także w zakresie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, będących rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Powyższe stwierdzenie związane jest m.in. z treścią załączonych do planu map obrazujących w sposób niekompletny rozmieszczenie elementów środowiska (Mapa przeglądowa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania leśnego i gruntów przeznaczonych do zalesienia, dalej jako: mapa przeglądowa, oraz Mapa przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych). Zastrzeżenie to dotyczy także programu op.	Uwaga ogólna.	<p>Zakres prognozy reguluje art. 51 ust 2 ustawy OOS, a jej zakres i stopień szczegółowości informacji jest uzgodniony, zgodnie a art. 53 ust 1 ww. ustawy.</p> <p>W oparciu o powyższe, przeprowadzenie inwentaryzacji chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów nie jest przedmiotem prac terenowych przy sporządzaniu planu urządzenia lasu (PUL). Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko opracowano stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Do opracowania programu ochrony przyrody (POP) i prognozy oddziaływania projektu PUL na środowisko (Prognozy) wykorzystano informacje których istnienie wynika z dostępnych danych naukowych. Materiały przyrodnicze zostały pozyskane z różnych dostępnych źródeł m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> z RDOŚ w Szczecinie otrzymane pismem z dnia 25.02.2022r. znak spr: WONS.402.50.2022.MF, przekazującym dane przyrodnicze w zakresie lokalizacji stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych w granicach Nadleśnictwa Czarnobór. Dane zostały opracowane na podstawie inwentaryzacji przyrodniczych sporządzonych na potrzeby ustanowienia PZO dla obszarów Natura 2000: Diabelskie Pustacie PLH320048, Jezioro Śmiadowo PLH320042 oraz Bagno i Jezioro Ciemino PLH320036, Państwowego Monitoringu Środowiska GIOŚ 2019-2020, waloryzacji przyrodniczej woj. zachodniopomorskiego (BKP, Szczecin 2010), waloryzacji przyrodniczej Gminy Borne Sulinowo (BKP, Szczecin 2020), zaktualizowane dane przestrzenne rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych na

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>obszarze Natura 2000 Diabelskie Pustacie z 2024 r.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • z planów ochrony rezerwatów przyrody „Bagno Ciemino”, „Diabelskie Pustacie”, planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLH300021 Poligon w Okonku, PLH320036 Bagno i Jezioro Ciemino, PLH320042 Jezioro Śmiadowo oraz PLH320048 Diabelskie Pustacie; • z ekspertyzy i istotnych w sprawie notatek służbowych: 1) Kiaszewicz K. Rosadziński S. Gąbka M. 2019. Ekspertyza przyrodnicza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy w obszarach Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego: Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 PLH320048 Diabelskie Pustacie. Inwentaryzowane przedmioty ochrony: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym <i>Erica tetralix</i>, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>, 4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i>, <i>Pohlio-Callunion</i>, <i>Calluno-Arctostaphylion</i>), 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>), 9160 Grąd subatlantycki, 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. (Mscr. wykonany na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie) 2) Waloch P. 2013. Notatka służbowa sporządzona po lustracjach rezerwatu przyrody „Diabelskie Pustacie” oraz obszaru PLH320048 Diabelskie Pustacie. (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.)

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>3) Cichoń S. Mielewczyk M. Waloch P. 2019. Notatka ze spotkania terenowego w dniu 03.10.2019 r. z przedstawicielami Regionalnej dyrekcji Ochrony środowiska w Szczecinie i Nadleśnictwie Czarnobór dot. wybranych nieleśnych typów siedlisk przyrodniczych i możliwych do realizacji zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Diabelskie Pustacie” na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Czarnobór.</p> <ul style="list-style-type: none"> • z przekazanych przez Nadleśnictwo materiałów m.in. z wyników przeglądu rezerwatów, wyznaczonych stref ochronnych i innych obiektów prawnie chronionych pod kątem zachowania celu ochrony dla którego zostały utworzone (stan na 30 września każdego roku), łącznie z wypełnionymi kartami obserwacji w przypadku stwierdzenia, w ramach wykonywania obowiązków służbowych, nowych stanowisk gatunków chronionych; • inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych wykonanych w 2007 r., zweryfikowanych w czasie prac taksacyjnych. <p>Wykonanie w ramach prac nad projektem PUL pełnej inwentaryzacji przyrodniczej na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, którego powierzchnia wynosi ponad 17,5 tys. ha, jest poza przesłankami prawnymi i formalnymi ograniczone ze względu na ramy czasowe opracowania PUL. Harmonogram zakłada realizację inwentaryzacji stanu lasu (taksację) w jednym sezonie, co z założenia nie pozwala na przeprowadzenie inwentaryzacji wszystkich grup gatunków w pełnym zakresie na podstawie obserwacji z kilku sezonów wegetacyjnych. W związku z powyższym stosownie do zapisów ustawy OOŚ wykorzystuje się dane przyrodnicze z zewnętrznych dostępnych źródeł adekwatnie do stanu współczesnej wiedzy. Załączone mapy oraz zawarte na nich informacje są zgodne z obowiązującymi zapisami Instrukcji Urządzania Lasu (IUL), która stanowi wytyczne do sporządzenia projektu PUL wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Zgodnie z IUL załącznikiem do POP są mapy: siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000; walorów przyrodniczo-kulturowych, natomiast załącznikiem do Prognozy są mapy: form -ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania rębego i</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			gruntów przeznaczonych do zalesienia; siedlisk przyrodniczych i gatunków naturowych na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia.
2.	Na mapie przeglądowej uwzględniono rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych, a także kilka stanowisk/miejsc obserwacji gatunków objętych ochroną na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L. z 1992 r. Nr 206, str. 7 z późn. zm.), (tj. kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> , traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> , wydra <i>Lutra lutra</i> , zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , bóbr <i>Castor fiber</i>) oraz żurawia <i>Grus grus</i> . Rozmieszczenie gatunków przedstawiono poprzez naniesienie punktów, nie wyszczególniono jednak zasięgu siedlisk tych gatunków. Z kolei Mapa przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych zawiera jedynie lokalizacje siedlisk przyrodniczych. Brak jest zatem przedstawienia na mapach rozmieszczenia stanowisk i siedlisk pozostałych objętych ochroną gatunków zwierząt oraz stanowisk objętych ochroną gatunków roślin oraz grzybów. Również w programie op brak jest informacji na temat występowania i rozmieszczenia objętych ochroną gatunków grzybów.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Zgodnie z obowiązującymi zapisami IUL, które stanowią wytyczne do sporządzenia projektu PUL wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, załącznikiem do POP są dwie mapy: siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000 oraz walorów przyrodniczo-kulturowych.</p> <p>Na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych zamieszczono informację o rozmieszczeniu gatunków chronionych roślin, zgodnie z wykazem przedstawionym w tab. 22. <i>Gatunki roślin chronionych występujące na gruntach Nadleśnictwa</i>, zgodnie z wymogami IUL (2012), cz. III. Zestawienie to wykonano na podstawie aktualnego stanu wiedzy, z wykorzystaniem wszystkich zebranych materiałów, opracowań, inwentaryzacji itp. Zgodnie z informacją zamieszczoną w POP, pospolite gatunki mszaków (gajnik łśniący, rokietnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie zostały oznaczone na mapach.</p> <p>Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało również w opisach taksacyjnych.</p> <p>Zgodnie z uwagą przedstawioną w POP, na mapie walorów przyrodniczych zamieszczono również informację o lokalizacji części gatunków zwierząt, dla których ustalono konkretny adres leśny występowania, zgodnie z Tab. 23. <i>Gatunki zwierząt chronionych na gruntach Nadleśnictwa</i>, w tym: kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej, wydry, zalotki większej, bobra czy żurawia.</p> <p>W odniesieniu do braku informacji na temat występowania i rozmieszczenia objętych ochroną gatunkową grzybów, należy zaznaczyć, że dotychczas takie dane nie były gromadzone na terenie Nadleśnictwa Czarnobór. Ponadto, takie dane nie były przekazywane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, ponieważ instytucja ta nie dysponuje obecnie takim informacjami. Przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji terenowej w odniesieniu do grup gatunków roślin, zwierząt i grzybów nie jest przedmiotem prac terenowych przy sporządzaniu PUL i wykracza poza zakres obowiązującej IUL. Wykonawca</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>opracowania bazuje na materiałach pochodzących m.in. ze źródeł zewnętrznych i takie materiały zostały wykorzystane podczas sporządzania POP oraz Prognozy. Takie postępowanie zgodne jest również z wyrokiem TSUE C-441/17, z którego nie wynika obowiązek „uprzedniego przeprowadzenia aktualnej inwentaryzacji terenowej zasobów przyrodniczych” na potrzeby prognozy oddziaływania. Powyższe stanowisko potwierdza postawa Komisji Europejskiej, która w ramach nadzoru w zakresie wykonania ww. wyroku nie sformułowała tego typu żądań, tj. wymogu przeprowadzenia inwentaryzacji terenowej przyrodniczej wszystkich gatunków i siedlisk chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej lub Dyrektywy Ptasiej w Puszczy Białowieskiej m.in. na potrzeby sporządzenia prognozy oddziaływania dla aneksów do PUL dla Nadleśnictw Białowieża, Browsk i Hajnówka, (aneksy dla nadleśnictw Białowieża i Browsk zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw środowiska i nie zostały zakwestionowane przez K.E.). Wykonanie pełnej inwentaryzacji przyrodniczej na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, obejmującym ponad 17,5 tys. ha, wiązałoby się z dużą pracochłonnością, wysokimi kosztami oraz koniecznością zaangażowania wielu specjalistów zajmujących się badaniem specyficznych grup gatunków. Dla przykładu można podać, że według opracowania „Grzyby chronione Polski. Rozmieszczenie, zagrożenia, rekomendacje ochronne” Wyd. Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Poznań (2020) od 2014 roku ochroną ścisłą i częściową objętych jest 117 gatunków grzybów. Pod względem zasiedlanego substratu wśród grzybów chronionych najwięcej (81) jest gatunków naziemnych, 27 gatunków związanych z drewnem martwym. Ponadto, ramy czasowe na sporządzenie PUL nie pozwalają na przeprowadzenie badań w kilku sezonach wegetacyjnych.</p> <p>Mając powyższe na uwadze wyszczególnienie zasięgu siedlisk tych gatunków nie znajduje racjonalnego uzasadnienia.</p> <p>Brak przedstawienia na mapach rozmieszczenia stanowisk i siedlisk objętych ochroną gatunków zwierząt oraz stanowisk objętych ochroną gatunków roślin oraz grzybów jest zgodne z intencją przepisu art. 16 ust 6 ustawy OOS o ograniczeniu</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			udostępnienia informacji tj. stan środowiska, którego informacja dotyczy, w szczególności ujawnienia ostoju lub siedliska roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową.
3.	Z programu op (str. 67-69) wynika, że na terenie Nadleśnictwa Czarnobór stwierdzono 30 gatunków roślin objętych ochroną. Wskazano wydzielania, w których rośliny te występują, jednak nie przedstawiono lokalizacji siedlisk pozostałych objętych ochroną gatunków, w tym w szczególności ptaków - oprócz żurawia oraz informacji o dwóch strefach ochrony, dla bielika <i>Haliaeetus albicilla</i> i bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> , większości owadów (m.in. saproksylicznych) oraz płazów - oprócz kumaka, traszki grzebieniastej.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>W przypadku kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej – w POP podano adresy leśne z lokalizacją tych gatunków oraz przedstawiono odpowiednim symbolem punktowym, zgodnym z IUL, cz. III (str. 141), w wyłączeniu na mapie walorów przyrodniczo-kulturowych.</p> <p>Zgodnie z IUL (2012), cz. III informacje o gatunkach chronionych przedstawia się na mapie jako symbol obiektu punkowego. Istnieją tylko dwa symbole – dla gatunków roślin lub dla gatunków zwierząt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Stanowisko gatunku chronionego roślin Stanowisko gatunku chronionego zwierząt <p>Dodatkowo należy podkreślić, że ze względu na czytelność mapy w tej skali (1:25 000) stosuje się tylko jeden symbol, nawet, jak w wyłączeniu występuje więcej niż jeden gatunek rośliny bądź zwierzęcia. Zestawienie wszystkich gatunków objętych ochroną znajduje się w prognozie oraz POP, dodatkowo gatunki chronione przypisane są do pojedynczych wydzielen w opisach taksacyjnych. Na mapach zaznaczono lokalizację zalotki większej, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej, żurawia, bobra, wydry – zgodnie z tab. 23 z POP (gatunki oznaczone kolorem).</p> <p>Ze względu na różnorodność grup gatunków oraz szerokie spektrum wymagań siedliskowych, przedstawienie na mapie wszystkich gatunków powszechnie występujących ptaków, owadów i mszaków spowodowałoby utratę jej czytelności.</p> <p>Lokalizacje stref ochronnych oraz gniazd, w tym przypadku wyznaczonych dla bielika i bociana czarnego, stanowią dane wrażliwe. W związku z tym ujawnienie ich dokładnej lokalizacji, w dokumentach udostępnianych publicznie, mogłoby prowadzić do nadmiernej penetracji obszarów przez osoby postronne oraz narażać ptaki na umyślne płoszenie. Z tego względu w POP ograniczono informację do wskazania nazwy leśnictwa, w którym wyznaczono strefy ochronne dla tych gatunków.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
4.	<p>Zasady postępowania wobec gatunków objętych ochroną opisano na str. 212-216 programu op. Ze względu na brak wiedzy o rozmieszczeniu większości siedlisk zwierząt oraz grzybów, w konsekwencji brak możliwości ustalenia rodzajów i stopnia oddziaływania na gatunki i ich siedliska w związku z realizacją planu, proponowane działania minimalizujące przyjęły formę ogólnych, niewiążących zaleceń (np. „mucholówka mała [<i>Ficedula parva</i>] - ochrona zachowawcza jak największej powierzchni starych drzewostanów liściastych w pobliżu łąk, pól, polan, zrębów, młodników, lelek [<i>Caprimulgus europaeus</i>] - ochrona miejsc występowania, głównie suche, świetliste bory sosnowe”). W treści programu op. brakuje konkretnych i jednoznacznych wskazań, w odniesieniu do lokalizacji i powierzchni drzewostanów niezbędnych do pozostawienia, aby możliwe było równoważenie oddziaływań związanych z prowadzeniem cięć (przykładowo, w przypadku mucholówki - drzewostanów liściastych, w przypadku lelka - sosnowych). Pomimo, że stanowiska objętych ochroną gatunków roślin przyporządkowano w programie op. do konkretnych wydzielen, to nie wyszczególniono, które z nich znajdują się w granicach obszarowych form ochrony przyrody, jakie działania gospodarcze ich dotyczą, jaki będzie możliwy wpływ tych działań na populacje gatunków, a także nie sprecyzowano, jakie konkretnie działania należy podjąć, aby zminimalizować oddziaływanie zaplanowanych zabiegów gospodarczych. Sformułowano jedynie ogólny, niewiążący zapis, aby „działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji” (str. 213).</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo.</p>	<p>Analizę wpływu zaplanowanych działań przeprowadzono w Prognozie. Rodzaje planowanych czynności gospodarczych w oddziałach leśnych, w których znajdują się stwierdzone gatunki roślin są wyszczególnione w rozdziale 4.1.4. W POP (tab. 22), przedstawiono adresy leśne w przypadku znanych stanowisk gatunków chronionych roślin. Z kolei na mapie walorów historyczno-kulturowych przedstawiono rozmieszczenie chronionych gatunków w odniesieniu do granic SOO, OChK, użytków ekologicznych i rezerwatów przyrody.</p> <p>W Prognozie przeanalizowano potencjalne oddziaływanie zaplanowanych zabiegów gospodarczych na chronione i rzadkie stanowiska gatunków roślin.</p> <p>W POP, w rozdz. 8.6 dodano fragment z Instrukcji Ochrony Lasu (2024).</p> <p>➤ postępowanie ochronne podczas realizacji prac gospodarczych (opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U.2023, poz. 672):</p> <ul style="list-style-type: none"> – przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową, która polega na lustracji powierzchni objętej zabiegiem (jej granic oraz wnętrza) celem sprawdzenia występowania: <ul style="list-style-type: none"> • drzew dziuplastych; • stanowisk z gniazdami wieloletnimi ptaków; • zasiedlonych jednorocznych gniazd ptaków; • stanowisk gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG; • potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, których istnienie wynika z dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację stanowiska; – wizje terenowe przeprowadza się najwcześniej na 14 dni przed rozpoczęciem prac; – stwierdzone stanowiska, o których mowa w § 199 IOL,

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>oznakowuje się w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drzewa dziuplaste oraz stanowiska z wieloletnimi gniazdami ptaków – przy użyciu farby do znakowania drzew, w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić do samoistnego zaniku; • zasiedlone jednoroczne gniazda ptaków – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia; • stanowiska gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia; • miejsca występowania potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, określonych na podstawie dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację lokalizacji, których istnienia nie można zweryfikować na etapie przeprowadzania wizji terenowej – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych miejsc przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia. <ul style="list-style-type: none"> – nie niszczy się ani nie uszkadza stanowisk, które zostały oznakowane zgodnie z ww. wskazaniami; – dopuszcza się możliwość odstąpienia od obowiązku przeprowadzania wizji terenowych w drzewostanach, w których występuje bardzo wysokie zagrożenie bezpieczeństwa przebywających tam ludzi (np. w drzewostanach pokłeskowych); – przed rozpoczęciem prac należy wskazać wykonawcom zidentyfikowane i oznakowane stanowiska;

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie wizji terenowej oraz okazanie wykonawcom prac jej wyników należy udokumentować; – w sytuacji zgłoszenia przez osoby postronne zniszczenia stanowiska gatunku podlegającego ochronie pracownik nadleśnictwa, który uzyskał tę informację, powinien niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nadleśniczego.
5.	Biorąc pod uwagę zawartość projektu planu, w tym programu op i prognozy, należy podkreślić, że niezbędne jest uzupełnienie brakujących informacji dotyczących dziko występujących gatunków objętych ochroną poprzez zidentyfikowanie populacji gatunków narażonych na negatywne oddziaływanie ustaleń planu i zaplanowanie adekwatnych, przypisanych do konkretnych wydziałów działań minimalizujących/ kompensujących.	Uwaga nieuwzględniona.	W Prognozie, w rozdz. 4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione, przedstawiono tabelę „Wpływ planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione”. Wskazano przewidywane oddziaływanie dla grup gatunków (krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, wpływ dodatni, pozytywny, obojętny i ujemny, z oddziaływaniem nieznacznym, istotnym i znaczącym).
6.	Wobec powyższego, niezbędne jest także rozważenie przeprowadzenia na terenie Nadleśnictwa Czarnobór inwentaryzacji fauny i flory, bowiem dane, na których opiera się przedłożona dokumentacja są przestarzałe (wynikają z decyzji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 7 sierpnia 2006 r. w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) lub posiadają niesprecyzowane i nieweryfikowalne źródła („dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji Służby Leśnej Nadleśnictwa, dokumentacji prac siedliskowych, ekspertyz przyrodniczych, obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urzędzeniowych oraz inwentaryzacji botanicznych”; str. 67 programu op). Celem inwentaryzacji powinno być zbadanie wszystkich elementów środowiska przyrodniczego w oparciu o odpowiednio dobrane metody badawcze, adekwatne dla gatunków lub ich grup. Należy podkreślić, że brak rzetelnej wiedzy o stanie zasobów przyrodniczych na terenie nadleśnictwa, może uniemożliwić dotrzymanie jednemu z wymogów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, którym zgodnie z prawem - art. 7 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r., poz. 530, ze zm.) - jest jej prowadzenie według planu urządzenia lasu z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na zachowanie różnorodności przyrodniczej.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu (art. 7 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r., poz. 530, z późn. zm.). Ustawa o lasach określa również zawartość PUL, na który składa się m.in. program ochrony przyrody.</p> <p>Program ochrony przyrody został opracowany zgodnie z wymogami ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., skorygowanej Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. oraz Zarządzeniem nr 21 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 kwietnia 2014 r. i Zarządzeniem nr 75 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 grudnia 2019 r.).</p> <p>W ramach prac nad PUL dołożono wszelkich starań aby wykorzystać i przeanalizować wszystkie dostępne opracowania, dane przyrodnicze pochodzące z różnych źródeł w tym z RDOŚ w Szczecinie, uzupełnione podczas prac taksacyjnych o stwierdzone gatunki. (Szczegółowe informacje o źródłach danych zawarto w odpowiedzi do pkt 1 i 2).</p>
7.	Niezależnie od powyższego, należy wskazać, że w założeniach programu	Uwaga	Obiekty reprezentujące osobliwości przyrodnicze o charakterze

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	op (str. 213) wskazano na konieczność katalogowania i kartowania nowych stanowisk cennej roślinności np. w kronice umieszczonej w rozdziale 13 tego dokumentu. Wymóg ten winien być obligatoryjny nie tylko w odniesieniu do dziko występujących gatunków roślin objętych ochroną, czy rzadkich, ale również w odniesieniu do dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną (w szczególności ich siedlisk) oraz grzybów. Jak wskazano powyżej, Nadleśnictwo Czarnobór nie dysponuje aktualną i kompleksową bazą rozmieszczania większości siedlisk (zwłaszcza objętych ochroną gatunków zwierząt i grzybów), w związku tym dane z tego zakresu, zbierane np. podczas oględzin przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej, winny być odnotowywane i gromadzone. Zasadne jest, aby załącznikiem do programu op był wzór formularza przeznaczonego do dokumentowania wizji terenowej, wymaganej rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672; dalej jako: kodeks dobrych praktyk) oraz instrukcja wykonywania wizji terenowej w szczególności dotycząca terminu i sposobu jej wykonywania, w szczególności w zakresie wykrywania siedlisk owadów saproksylicznych i schronień nietoperzy. Zebrane dane powinny być również przechowywane w postaci cyfrowych danych geoprzestrzennych, natomiast kronika powinna zawierać tabele z wyszczególnieniem gatunku, wydzielenia, stanu populacji (np. liczba osobników), powierzchni siedliska, opisu siedliska i data obserwacji.	uwzględniona.	punktowym i powierzchniowym są przechowywane opisowo i geometrycznie zgodnie z zasadami obowiązującymi w PGL LP – w odpowiednich warstwach Leśnej Mapy Numerycznej (LMN), zdefiniowanych w Standardzie Leśnej Mapie Numerycznej. Uzupełniono zapisy w POP, w rozdz. 8.6: <i>a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową: - stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie warstwy leśnej mapy numerycznej, a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie; informacja ta powinna być uwzględniona na szkicach cięć odnowieniowych; - nowo stwierdzone stanowiska cennej roślinności należy na bieżąco wprowadzać do kroniki POP oraz uzupełniać dane w SILP (opisowo i geometrycznie)”; - przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków.</i> <i>b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową: - stanowiska chronionych gatunków zwierząt nanieść na odpowiednie warstwy leśnej mapy numerycznej; - nowo stwierdzone stanowiska chronionych gatunków zwierząt należy na bieżąco wprowadzać do kroniki POP oraz uzupełniać dane w SILP (opisowo i geometrycznie)”.</i>
8.	W prognozie oraz w planie należy określić optymalne terminy wykonywania zabiegów gospodarczych uwzględniając biologię dziko występujących gatunków objętych ochroną (m.in. ptaków, nietoperzy). Dotyczy to m.in. konieczności zastosowania działania minimalizującego względem gatunków ptaków, polegającego na prowadzeniu cięć poza okresem lęgowym, który trwa od 1 marca do 31 sierpnia. Ograniczenie to powinno dotyczyć co najmniej drzewostanów przeszłorębnych, drzewostanów z zaplanowaną rębnią zupełną lub cięciami uprzątającymi w ramach rębni gniazdowej (dotyczy to także działań w strefach ochrony bielika i bociana czarnego).	Uwaga uwzględniona częściowo.	Analizę wpływu zaplanowanych działań przeprowadzono w Prognozie. Rodzaje planowanych czynności gospodarczych w oddziałach, w których znajdują się stwierdzone gatunki roślin są wyszczególnione w rozdziale 4.1.4. W POP (tab. 23), przedstawiono adresy leśne w przypadku znanych stanowisk gatunków chronionych roślin. Nie wskazano, które z tych adresów znajdują się w obszarowych formach ochrony przyrody. Informację taką można uzyskać z mapy walorów historyczno-kulturowych, gdzie oznaczono granice SOO, OChK, użytków ekologicznych i rezerwatów przyrody. W Prognozie przeanalizowano potencjalne oddziaływanie zaplanowanych zabiegów gospodarczych na chronione i rzadkie

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>stanowiska gatunków roślin.</p> <p>W POP, w rozdz. 8.6 dodano fragment z Instrukcji Ochrony Lasu (2024).</p> <p>➤ postępowanie ochronne podczas realizacji prac gospodarczych (opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U.2023, poz. 672) :</p> <ul style="list-style-type: none"> – przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową, która polega na lustracji powierzchni objętej zabiegiem (jej granic oraz wnętrza) celem sprawdzenia występowania: <ul style="list-style-type: none"> • drzew dziuplastych; • stanowisk z gniazdami wieloletnimi ptaków; • zasiedlonych jednorocznych gniazd ptaków; • stanowisk gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG; • potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, których istnienie wynika z dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację stanowiska; – wizje terenowe przeprowadza się najwcześniej na 14 dni przed rozpoczęciem prac; – stwierdzone stanowiska, o których mowa w § 199, oznakowuje się w następujący sposób: <ul style="list-style-type: none"> • drzewa dziuplaste oraz stanowiska z wieloletnimi gniazdami ptaków – przy użyciu farby do znakowania drzew, w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić do samoistnego zaniku; • zasiedlone jednoroczne gniazda ptaków – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>zakończenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanowiska gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia; • miejsca występowania potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, określonych na podstawie dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację lokalizacji, których istnienia nie można zweryfikować na etapie przeprowadzania wizji terenowej – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych miejsc przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia. <ul style="list-style-type: none"> – nie niszczy się ani nie uszkadza stanowisk, które zostały oznakowane zgodnie z ww. wskazaniami; – dopuszcza się możliwość odstąpienia od obowiązku przeprowadzania wizji terenowych w drzewostanach, w których występuje bardzo wysokie zagrożenie bezpieczeństwa przebywających tam ludzi (np. w drzewostanach pokłeskowych); – przed rozpoczęciem prac należy wskazać wykonawcom zidentyfikowane i oznakowane stanowiska; – przeprowadzenie wizji terenowej oraz okazanie wykonawcom prac jej wyników należy udokumentować; – w sytuacji zgłoszenia przez osoby postronne zniszczenia stanowiska gatunku podlegającego ochronie pracownik nadleśnictwa, który uzyskał tę informację, powinien niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nadleśniczego. <p>Zapisy IOL w Nadleśnictwie Czarnobór zostały uszczegółowione decyzjami, a następnie Zarządzeniem Nadleśniczego dot. minimalizacji wpływu realizowanych prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków oraz stanowisk wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
9.	Niezbędne jest również określenie sposobu postępowania w sytuacjach stwierdzeń gatunków objętych ochroną w obszarze planowanych prac gospodarczych - należy wskazać m.in. gatunki, w przypadku stwierdzenia których podczas wizji terenowej konieczne będzie przesunięcie terminu wykonania danych prac poza okres lęgowy.	Uwaga uwzględniona częściowo.	<p>Uzupełniono rozdział 8.6. POP odnośnie sposobu prowadzenia wizji terenowej przed przystąpieniem do prac gospodarczych. (Uszczegółowienie w pkt 8)</p> <p>Dodano zapis, określający postępowanie w sytuacji stwierdzenia podczas lustracji terenowej lub otrzymania od osoby postronnej informacji o występowaniu gatunku wymagającego ustanowienia stref ochronnych:</p> <p><i>W przypadku stwierdzenia lub otrzymania informacji o potencjalnym występowaniu gatunku, który wymaga ustanowienia stref ochronnych, należy niezwłocznie powiadomić właściwą terytorialnie regionalną dyрекcję ochrony środowiska oraz wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w obrębie rewiru (w promieniu zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt), które mogłyby prowadzić do płoszenia, niepokoienia lub zniszczenia siedlisk gatunku. Prace te należy wstrzymać do czasu zajęcia stanowiska przez RDOŚ.</i></p>
10.	Należy podkreślić, że z programu op wynika prawdopodobieństwo występowania czynnych terytoriów tzw. gatunków strefowych: rybołowa <i>Pandion haliaetus</i> , orlika krzykliwego <i>Clanga pomarina</i> , kani czarnej <i>Milvus migrans</i> , kani rudej <i>Milvus milvus</i> , puchacza <i>Bubo bubo</i> , włochatki <i>Aegolius funereus</i> , wilka <i>Canis lupus</i> i reintrodukowanego na tym terenie rysia <i>Lynx lynx</i> . W przypadku stwierdzenia ich stanowisk należy występować o ustanowienie dla nich stref ochrony, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380, dalej jako: rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt).	Uwaga uwzględniona.	<p>W POP, w rozdziale 8.6. umieszczono zapis, o następującej treści: „odnośnie gatunków, które występują lub prawdopodobnie mogą występować na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo: gatunki wymagające ochrony strefowej – po ewentualnym zlokalizowaniu nowego gniazda informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda nie prowadzić działań gospodarczych”.</p> <p>Zaktualizowano zapis w POP:</p> <p>c) odnośnie stref ochrony:</p> <p><i>W przypadku stwierdzenia lub otrzymania informacji o potencjalnym występowaniu gatunku, który wymaga ustanowienia stref ochronnych, należy niezwłocznie powiadomić właściwą terytorialnie regionalną dyрекcję ochrony środowiska oraz wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w obrębie rewiru (w promieniu zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt), które mogłyby prowadzić do płoszenia, niepokoienia lub zniszczenia siedlisk gatunku. Prace te należy</i></p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<i>wstrzymać do czasu zajęcia stanowiska przez RDOŚ.</i>
11.	Należy także zwrócić uwagę na schemat gospodarowania drzewostanami w kontekście zapewnienia siedlisk lęgowych. Jako przykład może posłużyć bielik - na terenie Nadleśnictwa Czarnobór stwierdzono jedno gniazdo, wokół którego wyznaczono strefę ochrony; jednak gatunek ten w rewirze lęgowym buduje kilka gniazd, które zakładane są głównie na sosnach w wieku 90-110 lat i ponad 120-letnich bukach; w większości drzewostanów w tym wieku, zaplanowano zabiegi gospodarcze, które doprowadzą do eliminacji starych drzew, natomiast lokalizacja gniazd na drzewach młodszych, powoduje częste ich spadanie. Zatem zasadne jest, aby przed przyjęciem planu, na podstawie wiedzy o występowaniu i lokalizacji gatunków strefowych zaplanowano wyłączenie poszczególnych obszarów z prowadzenia zabiegów gospodarczych. Należy mieć na uwadze, że usunięcie roślinności drzewiastej i krzewiastej w związku ze skalą zaplanowanych zabiegów gospodarczych, może wiązać się m.in. z niszczeniem miejsc rozrodu, żerowania i bytowania różnych przedstawicieli fauny.	Uwaga uwzględniona częściowo.	<p>Najliczniejsze populacje bielika w Polsce występują na Pomorzu Zachodnim i na Mazurach, co ma odzwierciedlenie m.in. w ilości stref ochronnych powołanych przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na stronie internetowej Komitetu Ochrony Orłów, (organizacji która zajmuje się m.in. ochroną czynną i badaniem ptaków drapieżnych na terenie Polski) biotopem lęgowym bielika w Polsce są lasy, położone w pobliżu jezior, zalewów przy morskich, dużych stawów rybnych, szerokich dolin rzecznych i innych terenów podmokłych. Podstawowymi wymogami wobec miejsca gniazdowego jest m.in. obecność starych i wytrzymałych drzew rosnących w niezbyt dużym zwarciu (łatwy dołot), na których ptak ten zakłada gniazda. Kryteria te spełniają m.in. tzw. biogrupy, czyli pozostawione do naturalnego rozpadu, w trakcie użytkowania, fragmenty starodrzewu. Gatunek ten bardzo chętnie wybiera tego typu miejsca na lokalizację gniazda.</p> <p>Zabezpieczeniem przed zniszczeniem miejsc rozrodu i regularnego przebywania jest wiele działań prowadzonych przez Nadleśnictwo: lustracje terenowe przed wykonaniem zabiegów gospodarczych, coroczny monitoring zasiedlenia gniazd prowadzony przez Służbę Leśną, pozwalający na weryfikację stanowisk lęgowych i podejmowanie bieżących działań w kwestii aktualizacji decyzji administracyjnych, współpraca z ornitologami wykonującymi monitoringi gatunków strefowych w oparciu o stosowne zgody wydane przez regionalne dyrekcje ochrony środowiska.</p> <p>Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że działania podejmowane przez Nadleśnictwo oraz efektywna współpraca z ornitologami są wystarczające do zabezpieczenia potencjalnych miejsc występowania gatunków strefowych. Nie zachodzi konieczność, ani nie istnieją podstawy prawne do wyłączania obszarów poza granicami stref ochronnych z prowadzenia zabiegów gospodarczych.</p> <p>Uzupełniono POP w rozdziale 8.6. o stosowne informacje.</p>
12.	Odnosząc się do zamieszczonego w prognozie (tabela na str. 140-146)	Uwaga	Na potrzeby analizy potencjalnego wpływu zapisów PUL na

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>stwierdzenia dotyczącego ssaków (m.in. wilka, żubra <i>Bos bonasus</i> i mopka zachodniego <i>Barbastella barbastellus</i>): „Brak praktycznych możliwości zastosowania skutecznych działań minimalizujących przewidywany wpływ, dlatego nie formułuje się ich dla tej grupy gatunków. Jednocześnie nie przewiduje się, aby zdiagnozowane zagrożenia miały istotny wpływ na wielkość populacji wskazanych gatunków po przeprowadzeniu planowanych prac na powierzchniach leśnych”, należy podkreślić, że niezbędne jest podjęcie próby zastosowania adekwatnych działań minimalizujących negatywne oddziaływanie, a ich ewentualny brak należy udowodnić w sposób nie budzący wątpliwości.</p>	<p>uwzględniona.</p>	<p>zwierzęta przedstawionego w Prognozie wyróżniono różne grupy gatunków.</p> <p>Żubr jest okresowo widywany na terenie Nadleśnictwa Czarnobór – zgodnie z informacją przedstawioną w POP stado bytuje na granicy N-ctw: Okonek, Jastrowie oraz Czarnobór (I-ctwa: Wilcze Doły, Wrzosiec). Monitoring żubra prowadzony przez GIOŚ wskazuje, że ogólnie stan populacji żubra w regionie biogeograficznym określony jest jako właściwy. Wśród zidentyfikowanych zagrożeń nie wskazano działań związanych z prowadzoną gospodarką leśną.</p> <p>Podkreślić należy, że na terenie Nadleśnictwa Czarnobór utrzymywanych jest około 50 ha poletek łowieckich oraz około 110 ha gruntów nieleśnych, w tym łąki i pastwiska. W odstępach kilkuletnich wykaszane są również wrzosowiska na powierzchni około 10 ha. Wszystkie te obszary mogą stanowić potencjalną bazę żerową dla żubrów.</p> <p>Uzupełniono zapisy w Prognozie i POP dot. konieczności utrzymania tych obiektów:</p> <p><i>W celu zapewnienia dodatkowej bazy żerowej dla żubrów bytujących na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, należy utrzymywać poletka łowieckie, łąki oraz pastwiska w odpowiedniej kulturze. W miarę możliwości utrzymywać również naprzemienne koszenie wrzosowisk. Odpowiednie wykaszanie użytków zielonych wrzosowisk oraz dbanie o prawidłowe zagospodarowanie poletek łowieckich, pozwoli na stworzenie stabilnego źródła pożywienia dla żubrów przez cały rok. Dbanie o te obszary w zgodzie z naturalnymi cyklami wzrostu roślin zapewni równocześnie ich bioróżnorodność oraz korzystne warunki dla dzikiej fauny.</i></p> <p>W stosunku do wilka uzupełniono informację w Prognozie i POP o następujący zapis:</p> <p><i>W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać</i></p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska.</p> <p>W odniesieniu do rysia uzupełniono informację w Prognozie i POP o następujący zapis:</p> <p><i>W przypadku stwierdzenia miejsca rozrodu gatunku, należy wstrzymać wszelkie prace gospodarcze w promieniu 500 m od tego miejsca, w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia oraz przekazać informację do właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji ochrony środowiska.</i></p> <p><i>W przypadku otrzymania informacji od Zachodniopomorskiego Towarzystwa Przyrodniczego, które prowadzi monitoring telemetryczny rysia, o wykryciu miejsca rozrodu tego gatunku (np. w stosach drewna lub miejscach składowania biomasy leśnej), należy wstrzymać prace leśne do momentu opuszczenia tych miejsc przez rysie.</i></p> <p>W stosunku do mopka zachodniego uzupełniono informację w Prognozie i POP o następujący zapis:</p> <p><i>Zapewnienie naturalnych schronień poprzez pozostawianie jak największej liczby starych i zamierających drzew, zwłaszcza tych z dziuplami. W przypadku braku takich schronień należy rozważyć instalacje sztucznych budek dla nietoperzy. Potencjalne miejsce zimowania mogą stanowić bunkry Wału Pomorskiego i inne obiekty poligonowe, które zapewniają stabilne warunki mikroklimatyczne dla hibernujących nietoperzy.</i></p>
13.	Należy też zauważyć, że sporządzony - na potrzeby przywołanej tabeli pn. „Wpływ planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione” - przydział gatunków do wyróżnionych grupy nie jest właściwy z uwagi na nadmierną generalizację. Podział ten nie uwzględnia specyfiki biologii poszczególnych gatunków zwierząt. Przykładowo, założono, że w ten sam sposób oddziaływania wynikające	Uwaga uwzględniona.	<p>Dokonano ponownej analizy podziału gatunków „Wpływu planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione”.</p> <p>Uzupełniono POP w rozdziale 8.2 o fragmenty z Instrukcji Ochrony Lasu (rozd. 12.4, 2024):</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>z gospodarki leśnej odbierać będą bóbr europejski i gacek brunatny, wiewiórka i wilk, dzięcioł czarny i kwiczoł albo strumieniówka i orzechówka. Przyjęte założenia niewątpliwie ułatwiają formalne wywiązanie się z obowiązku sporządzenia prognozy, zgodnie z wymaganymi prawem elementami, jednak uniemożliwiają określenie wpływu prac gospodarczych na przedstawicieli poszczególnych gatunków objętych ochroną oraz na kształtowanie siedlisk tych gatunków. W konsekwencji - w powiązaniu z wyżej opisanym brakiem odpowiedniej wiedzy o występowaniu gatunków - nie jest możliwe przedstawienie właściwych rozwiązań eliminujących lub ograniczających niekorzystne oddziaływania. W tym zakresie prognoza wymaga uzupełnienia. Przykładowo - w związku z możliwym ubytkiem drzew w starszych klasach wieku, sprzyjających wysokiej bioróżnorodności (m.in. w związku z istnieniem naturalnych dziupli) w planie należy uwzględnić rozwieszenie zastępczych schronień w postaci budek i skrzynek dla ptaków, pilchowatych i nietoperzy wykorzystujących dziuple, w liczbie adekwatnej do powierzchni usuwanego drzewostanu. Należy przy tym mieć na uwadze konieczność dostosowania typów schronień zastępczych do wymagań poszczególnych gatunków. Ponadto, zasadne jest zachowanie puli drzew, w których mogą powstawać dziuple, służące zachowaniu populacji gatunków w nich gniazdujących. Działania te należy rozpocząć już na etapie pielęgnacji drzewostanów poprzez pozostawianie gatunków drzew szybko rosnących (brzoza <i>Betula</i> sp., topola <i>Populus</i> sp.), osiągających już w wieku około 50-60 lat rozmiary pozwalające na powstawanie w nich naturalnych dziupli, jak i wykuwanie ich przez ptaki. Należy podkreślić, że powyższe działanie jest rekomendowane do zastosowania w § 3 pkt. 10 kodeksu dobrych praktyk.</p>		<p>„podczas realizacji zabiegów gospodarczych należy pozostawiać na powierzchni drzewa biocenotyczne, o ile nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz nie powodują ryzyka pogorszenia stanu sanitarnego i zdrowotnego lasu; za drzewa biocenotyczne uznaje się okazy, które pełnią wyróżniającą się, w danych warunkach przyrodniczych, rolę w zachowywaniu różnorodności biologicznej, np.: drzewa dziuplaste, z wieloletnimi gniazdami ptaków, wyróżniające się wiekiem, rozmiarami lub pokrojem, pojedyncze okazy lub grupy drzew gatunków domieszkowych, nektarodajnych, owocodajnych, z owocnikami grzybów nadrzewnych, z próchnowiskami; należy dążyć do zapewnienia udziału drzew biocenotycznych w drzewostanie na poziomie nie mniejszym niż 3 drzewa/ha; przed rozpoczęciem zabiegu wskazuje się drzewa biocenotyczne wykonawcom prac”.</p>
14.	<p>W związku z tym, że w lasach gospodarczych regularnie usuwane są drzewa o obniżonej zdrowotności, stanowiące potencjalne miejsce powstawania dziupli, wskazane jest pozostawienie w drzewostanach w których zaplanowano trzebież wczesną i późną, drzew biocenotycznych w liczbie co najmniej 1 drzewa dziuplastego lub odpowiedniego do powstawania dziupli (np. posiadającego owocniki grzybów rozkładających drewno) na 1 ha, w przypadku borów i borów mieszanych, oraz 2 drzew/ha w lasach i lasach mieszanych. Działanie takie jest istotne z uwagi na potrzebę zapewnienia miejsc rozrodu</p>	Uwaga uwzględniona.	<p>Uzupełniono POP w rozdziale 8.2 o fragmenty z Instrukcji Ochrony Lasu (rozdz. 12.4, 2024): „podczas realizacji zabiegów gospodarczych należy pozostawiać na powierzchni drzewa biocenotyczne, o ile nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz nie powodują ryzyka pogorszenia stanu sanitarnego i zdrowotnego lasu; za drzewa biocenotyczne uznaje się okazy, które pełnią wyróżniającą się, w danych warunkach przyrodniczych, rolę w zachowywaniu różnorodności biologicznej, np.: drzewa</p>

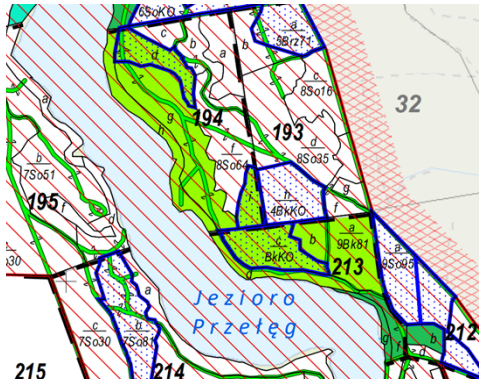
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	dziuplakom, które w największym stopniu zagrożone są realizacją cięć pielęgnacyjnych powodujących ubytek potencjalnych drzew odpowiednich do gniazdowania.		dziuplaste, z wieloletnimi gniazdami ptaków, wyróżniające się wiekiem, rozmiarami lub pokrojem, pojedyncze okazy lub grupy drzew gatunków domieszkowych, nektarodajnych, owocodajnych, z owocnikami grzybów nadrzewnych, z próchnowiskami; należy dążyć do zapewnienia udziału drzew biocenotycznych w drzewostanie na poziomie nie mniejszym niż 3 drzewa/ha; przed rozpoczęciem zabiegu wskazuje się drzewa biocenotyczne wykonawcom prac”.
15.	Niezbędne jest także m.in. przeprowadzenie analizy oddziaływania realizacji ustaleń zawartych w planie na zidentyfikowane na terenie Nadleśnictwa Czarnobór korytarze ekologiczne i szlaki migracyjne zwierząt. W przypadku stwierdzenia zagrożeń dla ich funkcjonowania, zasadne jest zaproponowanie odpowiednich działań minimalizujących /kompensujących.	Uwaga uwzględniona częściowo.	<p>Prognozę uzupełniono w rozdz. 4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, o Mapę korytarzy ekologicznych, zamieszczono również podsumowanie analizy oddziaływania realizacji ustaleń planu na zidentyfikowane na terenie Nadleśnictwa Czarnobór korytarze ekologiczne i szlaki migracyjne zwierząt następującej treści:</p> <p><i>Teren Nadleśnictwa Czarnobór, w około 70% leżący w obszarze wyznaczonych korytarzy ekologicznych, został szczegółowo przeanalizowany w kontekście zachowania ich funkcjonalności. Zrównoważona gospodarka leśna, oparta na zasadach hodowlano-ochronnych zaplanowana w PUL, realizowana zgodnie z obowiązującymi wytycznymi i instrukcjami, nie będzie negatywnie wpływać na wyznaczone korytarze ekologiczne ani szlaki migracyjne zwierząt. Wykorzystanie do odnowienia rębni złożonych oraz retencyjnych, pozostawianie kęp starodrzewu pozytywnie wpłynie na utrzymanie ich ciągłości. Zarówno na etapie projektu PUL jak i w czasie jego realizacji zgodnie z IOL pozostawione zostaną strefy buforowe wzdłuż zbiorników i cieków wodnych, zapewniające zwierzętom optymalne warunki do przemieszczania się, schronienia i dostępu do pożywienia.</i></p>
16.	W treści prognozy należy też uwzględnić wymagania wynikające z kodeksu dobrych praktyk. Wskazane w rozporządzeniu wymagania należy bezpośrednio opisać i przełożyć na działania wskazane w planie. Dotyczy to m.in. zaplanowania terminów wizji terenowych przed rozpoczęciem prac gospodarczych; oznakowania drzew dziuplastych i drzew z gniazdami ptaków; informacji o wyłączeniu z rębni gniazdowych (wchodzących w zakres rębni złożonych) pasów o szerokości 25 m od linii brzegowych.	Uwaga uwzględniona.	<p>W POP, w rozdz. 8.6 dodano fragment z Instrukcji Ochrony Lasu (2024) odnośnie postępowania ochronnego podczas realizacji prac gospodarczych – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672; dalej jako: kodeks dobrych praktyk).</p> <p>W Prognozie odniesiono się do tego zapisu.</p>

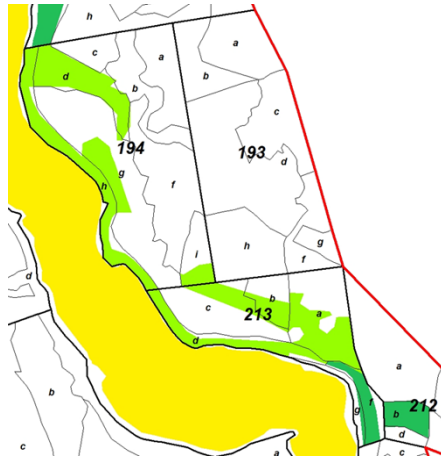
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
17.	Podsumowując kwestie dotyczące ochrony gatunkowej, należy podkreślić, że w planie i w prognozie nie uwzględniono wymogów określonych w ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, dalej jako: ustawa op) dotyczących odstępstw od zakazów określonych w stosunku do gatunków objętych ochroną, wprowadzonych przepisami rozporządzeń Ministra Środowiska: §9 pkt 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Dz. U. z 2022 r. poz. 2380; §8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, Dz. U. z 2014 r., poz. 1409; §7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1408). Odstępstwa te dotyczą prowadzenia gospodarki leśnej, która spełnia kryterium racjonalności i dodatkowo technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów. Przedłożona dokumentacja wskazuje, że w obrębie Nadleśnictwa Czarnobór nie zostały rozpoznane miejsca występowania objętych ochroną gatunków grzybów, większości objętych ochroną zwierząt, nie zostały wskazane działania minimalizujące względem objętych ochroną roślin. Przy czym rozpoznania rozmieszczenia stanowisk gatunków roślin również nie można uznać za pełne. Zagadnienia opisane powyżej wskazują, że zabiegi z zakresu gospodarki leśnej mogą nie spełniać kryterium racjonalności względem gatunków objętych ochroną, co poddaje w wątpliwość możliwość zastosowania derogacji dla prac ujętych w planie, a dotyczących gatunków związanych m.in. ze starodrzewami oraz terenami podmokłymi (należy mieć także na uwadze, że przesłanka racjonalności działań z zakresu gospodarki leśnej uwzględniona została wobec zakazu zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, w granicach dalej wymienionych obszarów chronionego krajobrazu).	Uwaga uwzględniona częściowo.	<p>Uzupełniono odpowiednie rozdziały w POP i Prognozie – zgodnie z wyjaśnieniami podanymi powyżej, dotyczące zastosowania obowiązujących przepisów prawnych (Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 27.03.2023 w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej), norm, wytycznych, Zasad Hodowli Lasu, Instrukcji Ochrony Lasu (2024) uzgodnień z RDOŚ (porozumieniem zawartym w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącymi uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych (zwanym dalej Porozumieniem) oraz wymogów certyfikacji (FSC, PEFC).</p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że w ramach sporządzania PUL nie wykonuje się pełnej inwentaryzacji gatunków chronionych, zarówno roślin, zwierząt, jak i grzybów – co zostało uszczegółowione w pkt. 1 i 2.</p> <p>W Prognozie zostały wskazane działania minimalizujące względem gatunków chronionych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w przypadku gatunków, co do których dokonano analizy wpływu PUL oraz zaproponowano działania minimalizujące, istnieją przesłanki racjonalności działań z zakresu gospodarki leśnej.</p>
18.	Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że nie istnieje także możliwość zastosowania § 2 ust. 2 kodeksu dobrych praktyk, według którego właściciel lasu lub wyznaczona przez niego osoba mogą odstąpić od przeglądu gatunków, o których mowa w ust. 1 pkt 2 tego kodeksu, jeżeli dysponują danymi zebranymi w trakcie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami ustawy OOS, w tym prognozą oddziaływania na środowisko w lesie	Uwaga uwzględniona częściowo.	<p>Uzupełniono POP, w rozdz. 8.6 - dodano fragment z Instrukcji Ochrony Lasu (2024) odnośnie postępowania ochronnego podczas realizacji prac gospodarczych – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672; dalej jako: kodeks dobrych praktyk).</p> <p>Ze względu na obecność potencjalnych miejsc występowania</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	planowanym do objęcia działaniami w zakresie gospodarki leśnej. W programie op oraz prognozie winno znaleźć się wskazanie, że niezbędne jest stosowanie się do zapisu § 2 ust. 1 pkt 2 kodeksu dobrych praktyk.		gatunków wymienionych w zał. IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, oraz gatunków objętych ochroną (szczególnie ptaków) na terenie całego nadleśnictwa Czarnobór, nie ma możliwości odstąpienia od przeglądu o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt.2. Działania takie przeprowadza się każdorazowo w okresie nie dłuższym niż 14 dni przed przystąpieniem do prac gospodarczych. Powyższe zostało zdefiniowane instrukcjami wewnętrznymi oraz zarządzeniami. Konieczność ta została uszczegółowiona również w piśmie DGLP z dnia 22.06.2020 r. , zn. spr. ZP.7211.6.2020, wprowadzającym wytyczne w zakresie działań minimalizujących wpływ realizacji prac gospodarczych na miejsca rozrodu i lęgi ptaków. Nadleśnictwo implementowało ww. wytyczne do wewnętrznie wydanych dokumentów w formie: decyzji i zarządzenia ws. działań minimalizujących.
19.	Analiza dotycząca obszarów Natura 2000 została przeprowadzona w nawiązaniu do treści art. 33 ustawy op, zgodnie z którym zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W ramach oceny oddziaływania ustaleń planu na cele ochrony obszarów Natura 2000 sprawdzono również zgodność tych ustaleń z zapisami zawartymi w planach zadań ochronnych (dalej jako: pzo) dla tych obszarów, w szczególności zaplanowanymi działaniami ochronnymi i celami działań ochronnych. Ponadto analizie została poddana lista zagrożeń potencjalnych i istniejących, będąca częścią pzo. Niezgodność ustaleń danego planu z działaniami ochronnymi lub celami tych działań w pzo stanowi bowiem przesłankę do zastosowania procedury wymienionej w art. 37 ust. 2 ustawy op. Należy wskazać, że cele działań ochronnych wymienione w poszczególnych pzo służą osiągnięciu, lub dążeniu do osiągnięcia celów nadrzędnych dla obszarów Natura 2000, jakimi jest osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, utrzymanie	Uwaga ogólna.	W POP przedstawiono przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000, zarówno siedliska przyrodnicze, jak i gatunki zwierząt wykazane w SDF jako przedmiot ochrony. W Prognozie szczegółowo przeanalizowano wskazania gospodarcze na siedliskach będących przedmiotami ochrony w poszczególnych obszarach Natura 2000 oraz wskazano, czy realizacja zapisów PUL może mieć wpływ na gatunki zwierząt będących przedmiotami ochrony. W wyniku przeprowadzonej analizy zaplanowanych zadań w PUL, nie stwierdzono znaczącego negatywnego wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	integralności obszarów i spójności sieci Natura 2000. Przy czym wykazanie braku sprzeczności ustaleń danego planu z zapisami zawartymi w pzo nie przesądza o braku występowania negatywnych oddziaływań tych ustaleń na cele ochrony danego obszaru Natura 2000. Tak samo konieczność zastosowania działań minimalizujących warunkuje się stwierdzeniem możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, a nie tylko od obecności (bądź jego braku) zapisu działania ochronnego dla celu ochrony obszaru Natura 2000. W pzo dla obszarów Natura 2000 wskazuje się m. in. zagrożenia istniejące i potencjalne w tych obszarach, określa się warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, działania ochronne, ale nie ocenia się poszczególnych przedsięwzięć ani planów, gdyż w tym celu przewidziane są inne procedury, w tym strategiczna ocena oddziaływania planów na środowisko.		
20.	Biorąc pod uwagę powyższe, w przypadku obszaru Diabelskie Pustacie, w związku z aktualizacją stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 istnieje dokumentacja o rozmieszczeniu siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków oraz zwierząt, która różni się od danych przedstawionych przy przedłożonym planie. W ramach aktualizacji stanu wiedzy został złożony wniosek o zmianę standardowego formularza danych (dalej jako: SDF) dla obszaru Natura 2000 (niezatwierdzony) uwzględniający inne powierzchnie siedlisk, niż określone w obowiązującym SDF (data aktualizacji 03.2024). Wnioskowano w nim również o usunięcie z przedmiotów ochrony siedliska przyrodniczego 4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralix</i>), 7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, a także dodanie siedliska przyrodniczego 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji. Zatem opinia odnosi się zarówno do tzw. stanu obecnego dokumentu, jak również do niezatwierdzonych danych z wniosku o zmianę SDF.	Uwaga częściowo uwzględniona.	Do PUL przyjęto dane przestrzenne rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Diabelskie Pustacie PLH320048, otrzymane z RDOŚ w Szczecinie (zgodnie z wnioskiem o aktualizację SDF). Jednocześnie należy zaznaczyć, że RDLP w Szczecinku, pismem z dnia 01.08.2024 r. (zn. spr.: ZU.6003.4.2024) kierowanym do RDOŚ w Szczecinie poinformowała, że „ze względu na zaawansowanie prac analitycznych nad projektem Planu Urzędnienia Lasu dla Nadleśnictwa Czarnobór na lata 2025-2034, w chwili obecnej nie jest już możliwe pełne dostosowanie granic i powierzchni wyłączeń taksacyjnych do powierzchni płatów siedlisk przyrodniczych. W projekcie PUL, w uzgodnieniu z Wykonawcą oraz Nadleśnictwem Czarnobór, powierzchnia płatów siedlisk przyrodniczych zostanie ujęta i przypisana do właściwych wyłączeń taksacyjnych poprzez podanie powierzchni geometrycznej oraz kodu siedliska przyrodniczego występującego w danym wydzielaniu.” Tym samym w opisie taksacyjnym w PUL są oddziały, które w całości są siedliskami przyrodniczymi oraz oddziały, które w polu dotyczącym siedliska przyrodniczego mają przypisaną powierzchnię siedliska w danym wydzielaniu. Uzupełniono POP i Prognozę o ww. informacje oraz przedstawiono mapki poglądowe dotyczące rozmieszczenia

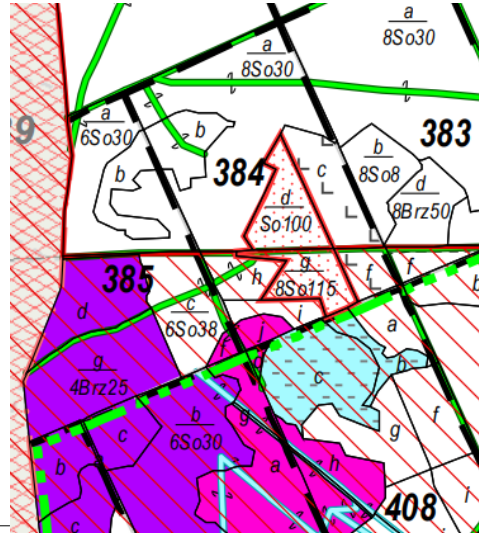
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			siedlisk na podstawie danych uzyskanych od RDOŚ, na podstawie weryfikacji danych w projekcie Wetlands Green Life oraz na podstawie danych przyjętych do PUL.
21.	<p>W planie, opisach taksacyjnych i programie op, oraz w prognozie, należy uwzględnić rozmieszczenie siedlisk gatunków, których dotyczyła aktualizacja stanu wiedzy, o której mowa powyżej. W opisie oddziaływania założeń planu na obszar Diabelskie Pustacie, nie przeanalizowano w wystarczającym stopniu wpływu planowanych czynności gospodarczych na wszystkie gatunki będące przedmiotami ochrony tego obszaru. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z 17 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Diabelskie Pustacie PLH320048 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2436; dalej jako: rozporządzenie Diabelskie Pustacie), przedmiotami ochrony tego obszaru jest 5 gatunków fauny: kumak nizinny, wilk, pływak szerokobrzeżek <i>Dytiscus latissimus</i>, zalotka większa, i traszka grzebieniasta. Zastrzeżenia wzbudza podstawa, w oparciu o którą stwierdzono brak negatywnego oddziaływania na wilka, traszkę grzebieniastą i pływaka szerokobrzeżka, biorąc pod uwagę, że na str. 187-188 prognozy dla każdego z tych trzech gatunków posłużono się sformułowaniem: „w zasięgu obszaru na gruntach Nadleśnictwa nie przeprowadzano inwentaryzacji pod kątem występowania gatunku”. Mapa przeglądowa uwzględnia wyżej wymienione gatunki, ale z lokalizacjami spoza obszaru Diabelskie Pustacie. W programie op brak jest zapisów (działań minimalizujących) dotyczących traszki grzebieniastej i pływaka. Są zawarte natomiast zapisy mające na celu ochronę terenów podmokłych, które mogą stanowić potencjalne siedliska traszki grzebieniastej, pływaka szerokobrzeżka, których dotyczą ustalenia zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z 24 września 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie PLH32004 (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 4790, dalej jako: pzo Diabelskie Pustacie), wskazujące na konieczność zachowania potencjalnych siedlisk gatunku tj. niewielkich zbiorników wodnych w przypadku traszki i naturalnych zbiorników wodnych w przypadku pływaka szerokobrzeżka. Należy wskazać, że dla traszki grzebieniastej (ale również kumaka nizinnego) wskazano jako zagrożenia: „J02 Spowodowane przez człowieka zmiany</p>	Uwaga częściowo uwzględniona.	<p>Aktualizacja SDF nie dotyczyła siedlisk gatunków, lecz tylko siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony. Na tej podstawie w Prognozie przedstawiono analizę wpływu PUL na gatunki potwierdzone na gruntach Nadleśnictwa (bóbr europejski, wilk szary, wydra, kumak nizinny, zalotka większa). Uzupełniono POP i Prognozę o dodatkowe wyjaśnienia związane z potencjalnymi siedliskami (bądź ich brakiem) dla gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony w tym obszarze Natura 2000.</p> <p>W Elaboracie, w rozdz. 3.2.5.3. Melioracje wodne wykreślono zdanie: „<i>W obecnym 10-leciu Nadleśnictwo winno przeprowadzać ich odmulanie i konserwację, a nawet odbudowę w zależności od pojawiających się potrzeb</i>”.</p> <p>Należy podkreślić, że PUL nie zawiera działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi. Zadania te mogą być realizowane przez Nadleśnictwo w zależności od potrzeb i możliwości niezależnie od zapisów PUL. Każdorazowo Nadleśnictwo zobligowane jest do przestrzegania odrębnych procedur środowiskowych, wynikających z przepisów szczególnych w tym: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że w rozdz. 3.2.5.3. zawarto informację: „<i>Działania związane z budową, przebudową lub adaptacją obiektów melioracyjnych w najbliższym 10-leciu zostaną określone w opracowywanym równolegle „Studium hydrologicznym dla Nadleśnictwa Czarnobór</i>”.</p> <p>Opracowanie może wskazać konkretne obszary, w których może zachodzić konieczność podjęcia działań związanych z odtwarzaniem lub utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych, szczególnie w kontekście ochrony potencjalnych siedlisk</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>stosunków wodnych - niewłaściwa melioracja i zanik ekosystemów wodnych”. Natomiast w planie (str. 79) wyszczególniono, że „na gruntach Nadleśnictwa zinwentaryzowano około 192 km rowów i cieków, w tym podstawowych 18 km. Resztę, to jest 174 km stanowią rowy szczegółowe o szerokości 1-2 m. W obecnym 10-leciu Nadleśnictwo winno przeprowadzać ich odmulanie i konserwację, a nawet odbudowę w zależności od pojawiających się potrzeb”. Konserwacja i realizacja melioracji w tak dużej skali może wpływać negatywnie na stan populacji traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego, które związane są z terenami podmokłymi. Z tego powodu w programie op winny znajdować się wskazania dotyczące ograniczenia (wskazanie konkretnych cieków, które będą wyłączone z możliwości wykonywania działań z zakresu realizacji, odtwarzania, lub utrzymywania urządzeń melioracji wodnych), mające na celu zachowanie potencjalnych siedlisk ww. gatunków.</p>		<p>gatunków chronionych takich jak traszka grzebieniasta czy kumak nizinny.</p>
22.	<p>Wśród istniejących zagrożeń dla siedliska przyrodniczego 9110 - kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> w pzo Diabelskie Pustacie wymieniono: „zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (uproszczona struktura pionowa i wiekowa części płatów siedliska)”, natomiast jako potencjalne: „B02.04 usuwanie martwych i zamierających drzew (pozostawienie małej ilości martwego drewna)”. Celem działań ochronnych dla wyżej wymienionego siedliska przyrodniczego zgodnie z pzo Diabelskie Pustacie jest utrzymanie jego obecnego zasięgu oraz utrzymanie co najmniej jego aktualnego stanu ochrony (U1). Zaplanowane działania ochronne dotyczące siedliska przyrodniczego 9110 stanowią: „w odniesieniu do wydzielen nr 213d, 194h włączenie do sieci ostoi różnorodności biologicznej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się stosowanie cięć sanitarnych.”. W planie nie zaprojektowano zabiegów gospodarczych w wydzieleniach 213d i 194h (powierzchnia odpowiednio 1,62 ha i 2,94 ha), wskazując dla nich w opisach taksacyjnych: BIO-W, bóbr, brak wskazań, co jest zgodne z działaniami zaplanowanymi w pzo. Niemniej jednak we wszystkich pozostałych wydzieleniach oznaczonych w przedłożonych dokumentach jako płaty siedliska przyrodniczego 9110 w Nadleśnictwie Czarnobór, zaplanowano działania gospodarcze: w wydzieleniach: 194d, 194i, 213c rębnie: IIA z pozyskaniem 40% grubizny na 2,55 ha, IIA z pozyskaniem 40% grubizny na 1,34 ha, IIAU z pozyskaniem 90% grubizny na 3,58 ha.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>	<p>Przyjęte w PUL informacja o szczegółowym rozmieszczeniu siedlisk zawiera załącznik do POP, nr 12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody oraz przedstawiony w Prognozie wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze PLH320048 Diabelskie Pustacie na gruntach Nadleśnictwa wraz z zadaniami z Planu. Rozmieszczenie siedliska 9110 przyjęto zgodnie z przekazaną warstwą shp z RDOŚ Szczecin dotyczącą uzupełnienia stanu wiedzy w obszarze.</p>

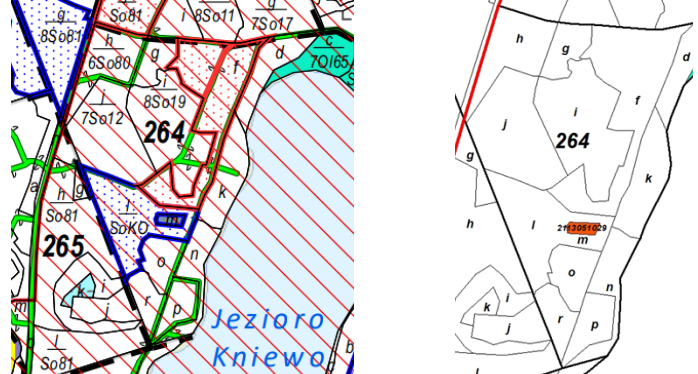
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie															
	<p>Ponadto w wydzieleniach 213a o powierzchni 3,93 ha i 213b o powierzchni 1,32 ha założono realizację trzebieży późnej. Zatem w części obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie, znajdującego się na terenie Nadleśnictwa Czarnobór, bez zabiegów gospodarczych pozostawiono płaty siedliska o powierzchni 4,56 ha, rębnie zaplanowano na 4,87 ha, a trzebieże na 5,25 ha (przyjmując założenie, że % pozyskania grubizny będzie przekładał się odpowiednio na zmniejszenie powierzchni terenu objętego rębnią - ten sposób przeliczania powierzchni został wykorzystany do wszystkich analiz przestrzennych). Z danych SDF dla obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie (data aktualizacji: 03.2024 r.) wynika, że łączna powierzchnia siedliska przyrodniczego 9110 w obszarze wynosi 29,69 ha. Zatem zaplanowane w projekcie PUL rębnie obejmą 33,2% zasobów siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 Diabelskie Pustacie w zarządzie Nadleśnictwa Czarnobór, jak również 16,4 % siedliska w całym obszarze Natura 2000. Przy czym nie są znane dane na temat użytkowania rębego lub przedrębego pozostałych płatów siedliska, pozostających poza zarządem Nadleśnictwa Czarnobór. Zaplanowane użytkowanie rębne płatów siedliska przyrodniczego 9110 w wyżej wskazanej skali, przy ogólnie małych zasobach we wskazanym obszarze Natura 2000 może wskazywać na możliwość wpływu zaplanowanych działań gospodarczych na wskaźniki specyficznej struktury i funkcji siedliska tj.: wiek drzewostanu, mikrosiedliska drzewne, struktura pionowa i przestrzenna roślinności (a więc uproszczanie struktury pionowej i wiekowej części płatów siedliska wymienione jako zagrożenie w pzo), martwe drewno, ekspansywne gatunki w runie. W szczególności wynika to z obecności w wydzieleniach z zaplanowanym użytkowaniem rębnym starodrzewu - w wydzieleniu 194d drzewostanu bukowego w wieku 101 i 160 lat, w wydzieleniu 213c drzewostanu bukowego w wieku 145 lat z obecnością podrostu. W drzewostanach w wyżej wskazanych trzech wydzieleniach wskazane byłoby prowadzenie cięć w sposób mniej intensywny - poprzez zmianę na rębnie przerębową (V) lub alternatywnie zmniejszenie powierzchni działek zrębowych objętych rębnią, odpowiednio do potrzeb wynikających z konieczności utrzymania odpowiedniej struktury i funkcji siedliska np. w ramach rębni IVD. Wskazane byłoby również pozostawienie części najstarszych drzew w formie np. pomnika przyrody. Należy wskazać, że w stosunku do zabiegów gospodarczych</p>		<p>Zgodnie z aktualizacją SDF wg RDOŚ siedlisko 9110 nie zajmuje całych wydzieleni. Jest to zgodne z pismem RDLP w Szczecinku, z dnia 01.08.2024 r. (zn. spr.: ZU.6003.4.2024) kierowanym do RDOŚ w Szczecinie.</p> <p>Poniżej mapka rozmieszczenia siedliska we wskazanych lokalizacjach wg aktualizacji RDOŚ.</p> <p>Opis wydzieli z siedliskiem 9110:</p> <table><tr><th>Oddz. leśny</th><th>Pow. całkowita (ha)</th><th>Pow. z siedliskiem (ha) (dane RDOŚ)</th><th>Skrócony opis taksacyjny</th><th>Wskazówka gospodarcza</th></tr><tr><td>194d</td><td>2,55</td><td>2,47</td><td>7Bk101-1.1</td><td>IIA 40%</td></tr><tr><td>194g</td><td>6,92</td><td>1,09</td><td>5Bk30-0.9</td><td>(TWP: 5,72, CP-1,20 ha)</td></tr></table>	Oddz. leśny	Pow. całkowita (ha)	Pow. z siedliskiem (ha) (dane RDOŚ)	Skrócony opis taksacyjny	Wskazówka gospodarcza	194d	2,55	2,47	7Bk101-1.1	IIA 40%	194g	6,92	1,09	5Bk30-0.9	(TWP: 5,72, CP-1,20 ha)
Oddz. leśny	Pow. całkowita (ha)	Pow. z siedliskiem (ha) (dane RDOŚ)	Skrócony opis taksacyjny	Wskazówka gospodarcza														
194d	2,55	2,47	7Bk101-1.1	IIA 40%														
194g	6,92	1,09	5Bk30-0.9	(TWP: 5,72, CP-1,20 ha)														

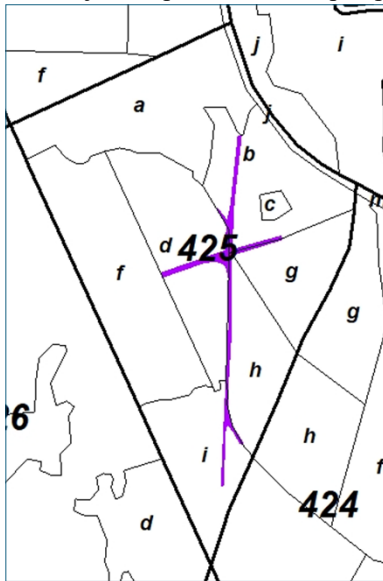
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie																																		
	<p>zaplanowanych w siedlisku 9110 w zaproponowanym kształcie, istnieje możliwość, że ich realizacja będzie mogła znacząco negatywnie oddziaływać na zasoby siedliska w obszarze Natura 2000 Diabelskie Pustacie, gdyż może obniżyć stan ochrony siedliska w tym obszarze. Zaplanowane działania gospodarcze mogą wpływać na osiągnięcie celu wymienionego w § 3 pkt. 2 rozporządzenia Diabelskie Pustacie, tj. odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do siedliska przyrodniczego 9110.</p> <p>Analizując dane dotyczące zasobów siedliska przyrodniczego 9110, pochodzące z wniosku o zmianę SDF należy wskazać, że wynoszą one 11,89 ha. Zatem w przypadku przyjęcia takich danych jako aktualnych, rębnie na powierzchni 4,87 ha siedliska będą odbywać się na 41% zasobów siedliska przyrodniczego w analizowanym obszarze Natura 2000.</p>		<table><tr><td>194h</td><td>2,94</td><td>2,74</td><td>8Bk160-1.0</td><td>BIO-W - BRAK WSK</td></tr><tr><td>194i</td><td>1,34</td><td>0,46</td><td>6Bk110-1.0</td><td>IIA 40%</td></tr><tr><td>213a</td><td>3,93</td><td>2,12</td><td>9Bk81-0.7</td><td>TPP</td></tr><tr><td>213b</td><td>1,32</td><td>0,66</td><td>6Bk75-0.9</td><td>TPP</td></tr><tr><td>213d</td><td>1,62</td><td>1,48</td><td>7Bk145-1.0</td><td>BIO-W - BRAK WSK</td></tr><tr><td>213c</td><td>3,58</td><td>0,88</td><td>Bk145-KO,</td><td>IIAU 90% podrost bukowy 80% pokrycia.</td></tr></table> <p>Po dokonaniu szczegółowej analizy zaplanowanych wskazówek gospodarczych w oddziałach leśnych z siedliskiem przyrodniczym 9110, podjęto decyzję o rezygnacji z wykonania rębni IIA w oddziale 194 d oraz modyfikacji rębni IIAU 90% na rębnię IIAU-R 70%. Zmiana rębni IIA na rębnię IIAU-R oraz ograniczenie poboru miąższowości do 70% przy pozostawieniu drzewostanu macierzystego w płacie siedliska o powierzchni 0,88 ha (wydzielenie 213 c) wpłynie pozytywnie na stan zachowania siedliska przyrodniczego określanych na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, jego struktura i funkcja oraz perspektywy zachowania.</p> <p>W odniesieniu do oddziałów 194 d i 213 c, w opisie taksacyjnym w polu: <i>Info</i>, Wykonawca zamieścił informację o:</p> <p>- odstąpieniu w oddziale 194d od wykonania rębni IIAU 40%</p>					194h	2,94	2,74	8Bk160-1.0	BIO-W - BRAK WSK	194i	1,34	0,46	6Bk110-1.0	IIA 40%	213a	3,93	2,12	9Bk81-0.7	TPP	213b	1,32	0,66	6Bk75-0.9	TPP	213d	1,62	1,48	7Bk145-1.0	BIO-W - BRAK WSK	213c	3,58	0,88	Bk145-KO,	IIAU 90% podrost bukowy 80% pokrycia.
194h	2,94	2,74	8Bk160-1.0	BIO-W - BRAK WSK																																	
194i	1,34	0,46	6Bk110-1.0	IIA 40%																																	
213a	3,93	2,12	9Bk81-0.7	TPP																																	
213b	1,32	0,66	6Bk75-0.9	TPP																																	
213d	1,62	1,48	7Bk145-1.0	BIO-W - BRAK WSK																																	
213c	3,58	0,88	Bk145-KO,	IIAU 90% podrost bukowy 80% pokrycia.																																	

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>- zmianie intensywności cięć i zmniejszeniu poboru grubizny w rębni IIAU z 90% na 70% w oddziale 213 c.</p> <p>W dwóch oddziałach leśnych 194 h i 213 d, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Przełęg, nie zaplanowano działań gospodarczych. W wydzieleniu 194 i, gdzie zaplanowano wykonanie rębni IIA na poziomie 40%, w części południowej, gdzie zinwentaryzowano siedlisko przyrodnicze, wyznaczona zostanie kępa na powierzchni zajmującej min. 10% drzewostanu macierzystego, która postawnie bez użytkowania rębego. Zgodnie z zapisami porozumienia zawartego w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącymi uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych, celem tego działania jest zwiększenie zasobów martwego drewna, wzbogacenie ekosystemu leśnego oraz zapobieganie pogorszeniu stanu siedliska przyrodniczego.</p> <p>W kwestii wyjaśnienia stwierdzenia GDOŚ: cyt.: „% pozyskania grubizny będzie przekładał się odpowiednio na zmniejszenie powierzchni terenu objętego rębnią - ten sposób przeliczania powierzchni został wykorzystany do wszystkich analiz przestrzennych”.</p> <p>W opisywanym przypadku najbardziej odpowiednia dla drzewostanów bukowych jest rębnia częściowa wielkopowierzchniowa (RbIIA), gdzie % oznacza miąższość do pozyskania na całej powierzchni oddziału, w okresie 10 lat obowiązywania PUL. Intensywność cięć uwarunkowana będzie potrzebami hodowlanymi pojawiającego się odnowienia naturalnego. Rębnia IVD jest rębnią dedykowaną dla prowadzenia cięć odnowieniowych na dużych powierzchniach. (całych oddziałów).</p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że pozostawienie >10% miąższości drzewostanu macierzystego do biologicznej śmierci</p>

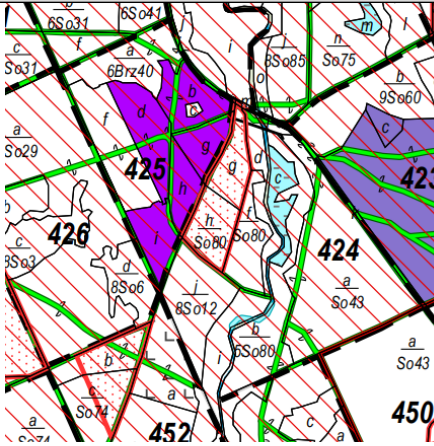
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			zwiększy docelowo udział drzew biocenotycznych i ilość martwego drewna, jak również nie obniży wskaźnika wieku, więc nie wpłynie na obniżenie oceny siedliska oraz jest zgodne z zawartym porozumieniem z dnia 23 sierpnia 2024 r., cytowanym powyżej.
23.	W wydzieleniu 384d zaplanowano rębnię IB na 95% jego powierzchni. Wydzielenie to bezpośrednio przylega do terenu rezerwatu przyrody Diabelskie Pustacie, a także do terenu w rezerwacie, oznaczonego na mapie przeglądowej oraz w opisach taksacyjnych jako bagno i w bardzo niewielkiej odległości (ok. 1 m) od płatu siedliska przyrodniczego 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska. W odniesieniu do tego płatu siedliska przyrodniczego obowiązują ustalenia zawarte w zarządzeniu Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Diabelskie Pustacie” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2013 r., poz. 2295, ze zm.; dalej jako: zarządzenie), uwzględniające zapisy art. 28 ust. 10 ustawy op. Zgodnie z zapisami zarządzenia dla ww. siedliska przyrodniczego jako cel ochrony wskazano jego zachowanie w niepogorszonym stanie, natomiast wśród zagrożeń istniejących wymieniono niewłaściwe stosunki wodne. Zastosowanie rębni zupełnej w połączeniu z wykonanymi w zeszłym cyklu planistycznym rębniami zupełnymi w sąsiadujących wydzieleniach np. 384g, w tak bliskiej odległości od płatu siedliska 7140 o powierzchni 4,01 ha, nawet w przypadku zapewnienia buforu o szerokości 25 m jak wskazano w programie op (str. 193, pkt 7), może spowodować zmianę stosunków wodnych w jego obrębie, prowadząc do jego przesuszenia, wynikającego z gwałtownego odsłonięcia dużego terenu wskutek wykonania rębni zupełnej na powierzchni 1,71 ha (95%).	Uwaga nieuwzględniona.	Oddz. 384 d nie graniczy z terenem rezerwatu przyrody oraz nie przylega do płatu siedliska przyrodniczego 7140 w oddz. 408c W oddz. 384d zaplanowano kontynuację cięć rębnych w ramach ostępu. Jest to drzewostan sosnowy na Bśw, w wieku 100 lat, gdzie zaplanowano RbIB – 95%. Należy podkreślić, że drzewostan ten nie graniczy z rezerwatem ani z siedliskiem 7140, które nie zostało zinwentaryzowane w tym wydzieleniu.
24.	Płat siedliska przyrodniczego 7140 stanowi również wydzielenie 264m zajmując powierzchnię 0,18 ha. W wydzieleniu 264l, otaczającym płat siedliska 7140 zaplanowano rębnię IIIAU z pozyskaniem 85% grubizny na powierzchni 3,23 ha. Ponadto w strefie 25 m od granic siedliska	Uwaga częściowo uwzględniona.	Zgodnie z danymi przekazanymi przez GDOŚ związanymi z aktualizacją SDF, w oddz. 264 m wskazano siedlisko 7140. Jednocześnie należy podkreślić, że w 2024 roku odbyły się prace związane z projektem Wetlands Green Life, gdzie w oddz. 264 m

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>znajduje się również wydzielanie 264f, w obrębie którego zaplanowano rębnię IB z pozyskaniem 95% grubizny na łącznej powierzchni 4,47 ha. Wycinka na takiej powierzchni, wielokrotnie przekraczającej powierzchnię płatu siedliska, może zagrozić jego stabilności hydrologicznej, nawet przy uwzględnieniu działania minimalizującego w postaci pozostawienia buforu o szerokości 25 m od brzegów siedliska.</p>		<p>nie stwierdzono ww. siedliska. Dane te będą zweryfikowane przez RDOŚ w Szczecinie. Zgodnie z kartą stanowiska 2113051029 jest to stanowisko porośnięte wierzbą oraz sitem rozpięchłym, z okresowo stagnującą wodą, gdzie wykluczone jest istnienie siedliska w przeszłości.</p> <p>W POP ta sytuacja będzie odpowiednio opisana. Zaplanowana powierzchnia użytkowania rębego w oddz. 264 f została podzielona na dwie działki zrębowe, z czego tylko jedna graniczy z buforem wyznaczonym wokół siedliska 7140 w oddz. 264 m. Na powyższej działce zrębowej zostanie pozostawiona kępa przylegająca do buforu, a procent poboru masy zostanie ograniczony do 85%.</p> <p>Na tej podstawie planowanie w oddz. 264 l Rb IIIAU 85% z pozostawieniem strefy buforowej jest wystarczające dla ochrony tego niewielkiego obniżenia terenu.</p> <p>W odniesieniu do oddziału 264 f, w opisie taksacyjnym w polu: <i>Info</i>, Wykonawca zamieścił informację o zmniejszeniu poboru miąższości grubizny do 85%.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			
25.	<p>Całkowita powierzchnia siedliska przyrodniczego 7140 w obszarze Diabelskie Pustacie wynosi zgodnie z danymi SDF 18,98 ha. Omawiane dwa płyty siedliska przyrodniczego 7140 stanowią 22% zasobów tego siedliska w obszarze Diabelskie Pustacie. W pzo Diabelskie Pustacie jako zagrożenie dla ww. siedliska, wskazano zmienne warunki hydrologiczne - okresowe przesuszenie, prowadzące do zmiany składu gatunkowego (sukcesji) i wkraczania problematycznych gatunków rodzimych. W związku z powyższym należy uznać, że zapisy planu, przewidujące rębnie na dużych powierzchniach, w otoczeniu siedliska oraz informacje o konieczności odtworzenia lub konserwacji urządzeń melioracji w dużej skali (por. str. 74 planu) będą mogły znacząco negatywnie oddziaływać na stan ww. siedliska przyrodniczego w obszarze, wpływając również na cele ochrony wymienione w rozporządzeniu Diabelskie Pustacie.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>	<p>W POP zostanie przedstawione rozmieszczenie siedlisk wg danych przekazanych przez RDOŚ w ramach aktualizacji SDF oraz według projektu WETLANDS GREEN LIFE (dane w weryfikacji RDOŚ). Według opisu siedliska przekazanego przez RDOŚ przy aktualizacji SDF „Płyty siedliska 7140 występują w Nadleśnictwie Czarnobór, zarówno w granicach rezerwatu przyrody „Diabelskie Pustacie” (ok. 8 ha), jak i poza nim (ponad 5 ha). Większość płatów siedliska występujących poza rezerwatem przyrody to śródleśne, płytkie obniżenia o zróżnicowanym stopniu degeneracji. Degeneracje wywołane są zaburzeniem reżimu hydrologicznego w wyniku melioracji (przesuszenie) i działalności bobrów (wtórne zatopienie). Na wszystkich płatach obserwuje się sukcesję. Na podstawie weryfikacji zasięgu płatów w ramach przeprowadzonego w 2019 r. uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony, do tego typu siedliska zaliczono również mokradła, które w archiwalnych źródłach zaliczono do torfowisk zasadowych (7230).”</p> <p>W rozdz. 3.2.5.3. zawarto informację: „Działania związane z budową, przebudową lub adaptacją obiektów melioracyjnych w najbliższym 10-leciu zostaną określone w opracowywanym równoległe „Studium hydrologicznym dla Nadleśnictwa Czarnobór”.</p> <p>Opracowanie może wskazać konkretne obszary, w których może zachodzić konieczność podjęcia działań związanych</p>

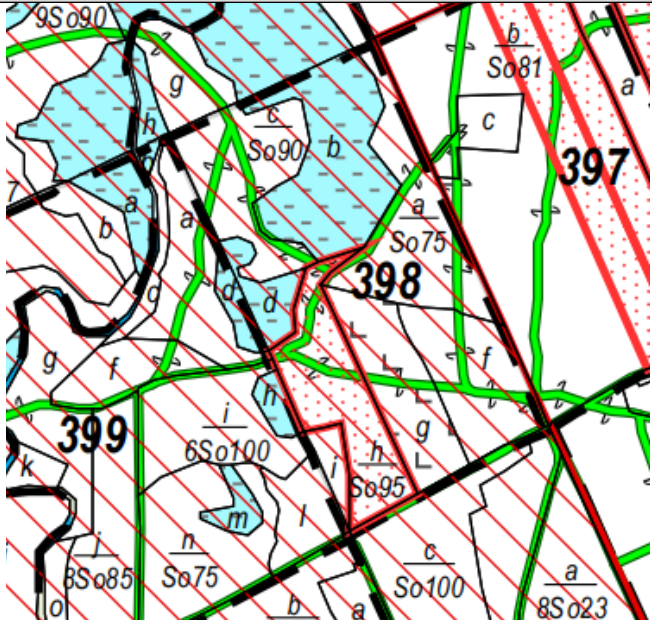
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			z odtwarzaniem lub utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych, szczególnie w kontekście ochrony potencjalnych siedlisk.
26.	Dane zawarte we wniosku o zmianę SDF wskazują, że łączna powierzchnia siedliska przyrodniczego 7140 uległa zmniejszeniu do 13,89 ha, co wskazywałoby, że minimum 30% zasobów siedliska przyrodniczego będzie objętych negatywnym oddziaływaniem ustaleń planu.	Uwaga częściowo uwzględniona.	W POP uzupełniono opis siedliska z aktualizacji SDF oraz o opis z projektu WGL. (Wyjaśnienie jak do pkt 23-25)
27.	Z opisów taksacyjnych wynika, że płat siedliska przyrodniczego 4030 - suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i> , znajdujący się w sąsiedztwie rzeki Płynnicy, stanowią młode drzewostany, powstałe w wyniku odnowienia powierzchni, które w poprzednich cyklach planistycznych podległy cięciom rębny (najprawdopodobniej zupełnym). Obecnie w przypadku wydzieli 425h i 425d, w ich obrębie występuje drzewostan z dominującą sosną w wieku kilkunastu lat, w wydzieleniach 425b i 425g - w wieku ponad 20 lat, w wydzieleniu 425i - ponad 30 lat. Przy czym wskaźnik zadrzewienia we wszystkich ww., drzewostanach wynosi 1 lub 1,1, co może świadczyć o dużej liczbie drzew na powierzchni oznaczonej na mapie przeglądowej jako wrzosowiska. W wydzieleniach tych zaplanowano odpowiednio czyszczenia późne lub trzebieże wczesne. W przedłożonej dokumentacji nie wyszczególniono, jakie dane źródłowe przesądziły o wyszczególnieniu wrzosowisk na ww. terenach. Należy wskazać, że dane wniosku o zmianę SDF wskazują na ubytek powierzchni siedliska w obszarze Diabelskie Pustacie o 26,32 ha. Dane zebrane w wyniku aktualizacji stanu wiedzy wskazują na obecność siedliska w obrębie omawianego płatu tylko bezpośrednio przy drogach. Nie jest jednak jasne, jakie są powody zmniejszenia powierzchni analizowanego płatu siedliska tj. czy wynika z tzw. błędu metodycznego, czy też ze sposobu gospodarowania w płacie siedliska poprzez dopuszczenie do sukcesji drzew i krzewów, a następnie odnowienia powierzchni cięciami zupełnymi, w efekcie czego powstał drzewostan (obecnie w fazie tyczkowin, drągowin) powodujący duże ocienienie runa. W chwili obecnej, do płatów siedliska w kształcie wynikającym z uzupełnienia stanu wiedzy, przylegają lub częściowo znajdują się w jego obrębie, młode, zwarte drzewostany sosnowe, powodujące duże ocienienie, w tym boczne. Konieczne jest w ramach zaplanowanych czyszczeń i trzebieży zastosowanie takiej ich intensywności i częstotliwości w granicach płatu	Uwaga częściowo uwzględniona.	Rozmieszczenie siedliska 4030 w oddz. 425 wg danych z RDOŚ dotyczących aktualizacji SDF przedstawia mapka poniżej: <p>Szczegółowy opis wydzieli:</p> <ul style="list-style-type: none"> -425h-1,31 ha - 9So14-1.0 - pow. siedliska 0,01 ha -425i-1,71 ha - 8So38-0.8 - pow. siedliska 0,04 ha -425b-2,10 ha - 5So28-1.1 - pow. siedliska 0,10 ha -425d-2,45 ha - 9So14-1.0 - pow. siedliska 0,08 ha -425g-1,38 ha - 5So21-1.1 - pow. siedliska 0,01 ha -425 ~a - 0,17 ha - DROGI L - pow. siedliska 0,17 ha <p>Siedlisko przyrodnicze zostało zinwentaryzowane jedynie wzdłuż dróg leśnych na łącznej powierzchni 0,41 ha.</p>

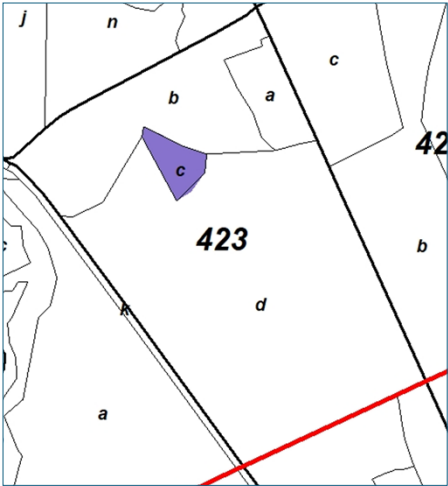
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	siedliska oraz w pasie 30 m od granic siedliska 4030, aby utrzymać ten istniejący płat. W programie op brak jest wyszczególnienia informacji z tego zakresu. Należy wskazać, że drzewostany w fazie rozwoju tyczkowin, drągowin (w szczególności powstałe ze zrębów zupełnych) powodują duże zacienienie runa, co może niekorzystnie wpływać na tworzący wrzosowiska wrzos pospolity, który jest gatunkiem światłożądnym.		Podkreślić należy, że obszar Natura 2000 PLH320048 Diabelskie Pustacie został ustanowiony 12.12.2008 r. W związku z tym, jeżeli w oddziale występują drzewostany sosnowe o wysokim zwarcu, starsze niż 17 lat, zakwalifikowanie tych wydzieleń do siedliska przyrodniczego 4030 należy uznać za pierwotny błąd metodyczny. Z uwagi na niewielką powierzchnię i miejsce występowania siedliska nie znaleziono przesłanek do zasadności prowadzenia zabiegów gospodarczych mających na celu przerzedzanie drzewostanów w ramach zabiegów gospodarczych mających na celu utrzymanie istniejącego płatu siedliska. Na wskazanym obszarze występują natomiast większe płaty wrzosowisk, które zasługują na ochronę poprzez wdrażanie działań z ochrony czynnej, mających na celu ich zachowanie i poprawę stanu.
28.	W wydzieleniach 424g i 424h, przylegających od północnego zachodu do płatu siedliska przyrodniczego 4030 wyszczególnionego na mapie przeglądowej i w opisach taksacyjnych, zaplanowano rębnię IB w 80-letnim drzewostanie sosnowym. Wydzielenia te od strony południowo - wschodniej znajdują się w sąsiedztwie głównego ciekłu - rzeki Płynicy. W przypadku, kiedy plan zakłada w obrębie przylegających drzewostanów utrzymanie siedliska przyrodniczego 4030, nie jest wskazane odsłanianie przylegającego drzewostanu poprzez jednorazowy zabieg usunięcia wszystkich drzew, gdyż w perspektywie prowadzi to do powstania gwałtownego zacienienia na siedlisku Bśw, w wyniku wzrostu odnowionego drzewostanu. Nawet w przypadku przyjęcia, że ustalenie pozyskania grubizny na poziomie 70% oznacza pozostawienie strefy ekotonowej od granicy obszaru oznaczonego jako siedlisko 4030, o czym w sposób ogólny do wszystkich terenów nadleśnictwa wskazuje się na str. 192 programu op. Ponadto, konsekwencją zapisów zawartych w planie było, aby w wydzieleniach opisanych jako miejsce występowania siedliska przyrodniczego 4030 w ramach zaplanowanych czyszczeń późnych i trzebieży wczesnych, kształtować drzewostan w taki sposób, aby zapewnić możliwość utrzymania się w tam wskazanego siedliska.	Uwaga nieuwzględniona.	Zgodnie z danymi otrzymanymi od RDOS dotyczącymi rozmieszczenia siedliska 4030 w oddziale 425 (aktualizacja SDF), siedlisko to rozciąga się wzdłuż dróg leśnych i zajmuje łącznie powierzchnię 0,41 ha. Zaplanowane cięcia odnowieniowe w sąsiednich oddziałach 424g i 424h, ze względu na odległość (co najmniej 40 m) od zinwentaryzowanego siedliska przyrodniczego 4030, nie będą miały negatywnego wpływu na jego stan. Ponadto, wzrastające odnowienie nie wpłynie na zmianę stosunków świetlnych w tym siedlisku. Mając na uwadze powyższe, użytkowanie rębne w bezpośrednio sąsiadujących oddziałach leśnych (przedstawione na mapie poniżej) nie będzie miało wpływu na zachowanie ww. siedliska w przedstawionej lokalizacji.

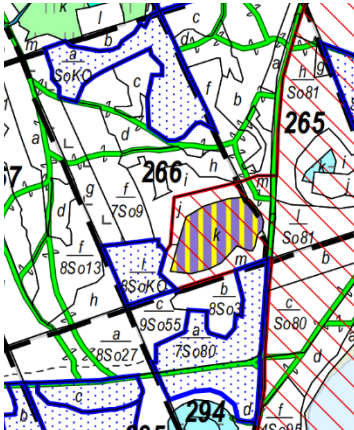
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			
29.	<p>Analizując zaplanowane działania z zakresu gospodarki leśnej, wyodrębniono następujące czynniki mogące mieć wpływ na integralności obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplanowanie rębni w drzewostanach, które nie osiągnęły wieku rębego: w części wydzielen, znajdujących się w wyżej wskazanym obszarze Natura 2000 zaplanowano rębnie w drzewostanach, które nie osiągną wieku rębności, przyjętego dla nich w opisach taksacyjnych, w okresie obowiązywania planu (np. wydzielania: 372b - rębnia IB, So79; 347d - rębnia IIAU 95%, 7,79 ha So69; 219i - rębnia IB So74; 322g - rębnia IIIA So74 lat, 476i - rębnia IB 95% So74; 483c - rębnia IB So75, So60 (nad rzeką Rudnicą). 	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Zgodnie z IUL i zasadami planowania urządzeniowego wiek rębności jest parametrem służącym wyłącznie do obliczania etatu użytków rębnych. Natomiast wiek dojrzałości rębnej określany jest indywidualnie dla drzewostanów przez taksatora na gruncie, z uwzględnieniem np. stanu zdrowotnego, położenia w ostępie, zachowania porządku czasowego i przestrzennego oraz indywidualnych potrzeb drzewostanu. W przypadku sosny wiek rębności ustalony na Komisji Założeń Planu wynosi 90 lat. Przy jego ustalaniu wzięto pod uwagę m.in. popolygonowy charakter drzewostanów. Zatem, zgodnie z IUL drzewostany w wieku od 71 lat, już osiągnęły wiek rębności i mogą być użytkowane.</p> <p>W odniesieniu do poszczególnych wskazanych wydzielen, z uwzględnieniem instrukcji obowiązujących w LP zaplanowano następujące wskazówki gospodarcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 219i – zaistniała pomyłka, nie ma takiego oddziału; -322g-6,29 ha -So74-0.9–IIIA 30% -pow. manipulacyjna: 3,64 ha i 2,65 ha -347d-7,79 ha -So69-KO – IIAU 95%, -372b-22,55 ha -So79-0.8 – IB 95% - pow. manipulacyjna: 3,76 ha, -476i-2,22 ha - So74-1.0 – IB 95% -483c-1,94 ha -5So75-0.9 – IB 95%

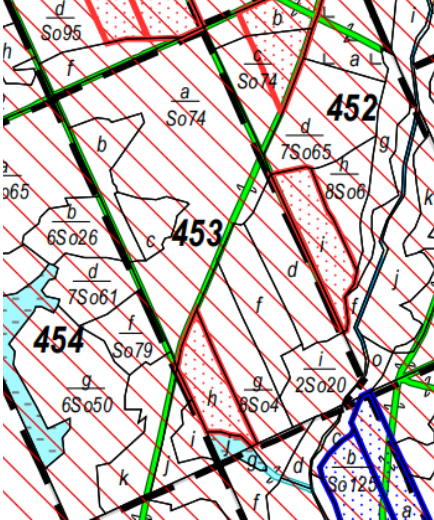
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>Dodatkowo w przypadku oddz. 347d jest to drzewostan w klasie odnowienia, z podrostem bukowym w wieku 18 lat o zadrz. 90%, więc kwalifikujący się do przebudowy pełnej z zastosowaniem rębni złożonych, aby odsłonić młode pokolenie.</p> <p>W przypadku oddz. 483c – wzdłuż rzeki wyznaczono oddz. 483a, który stanowi strefę buforową.</p>
30.	<p>Ponadto dyskusyjne są przyjęte wieki rębności w drzewostanach stanowiących siedliska przyrodnicze. Ustalenie w taki sam sposób, jak dla pozostałych drzewostanów, wymusza odpowiedni sposób zagospodarowania rębego i może powodować wystąpienie niekorzystnych następstw zabiegów z zakresu gospodarki leśnej, w szczególności w drzewostanów na podstawie przyjętych wieków rębności uznanych jako przeszłorębne. Wieki rębności powinny być wyższe w celu zapewnienia możliwości zastosowania bardziej elastycznych metod wykonywania cięć rębnych i odnowień, a w konsekwencji zróżnicowania struktury drzewostanów, np. ustalenie w wydzielaniu 213c stanowiącym siedlisko przyrodnicze 9110 wieku rębności 110 lat dla istniejącego drzewostanu w wieku 145 lat praktycznie uniemożliwia zachowanie w niepogorszonym stanie specyficznej struktury i funkcji tego płata.</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Zgodnie z IUL przeciętne wieki rębności są ustalane dla głównych gatunków drzew na Komisji Założeń Planu i służą głównie do obliczenia etatów według dojrzałości drzewostanów.</p> <p>Wieki rębności przyjęto jednakowe dla całego Nadleśnictwa Czarnobór, bez względu na położenie, funkcje czy też zdiagnozowanie leśnego siedliska przyrodniczego.</p> <p>Jest możliwe przyjęcie indywidualnych wieków dojrzałości rębnej drzewostanu, po uwzględnieniu innych czynników, z czego głównym są potrzeby hodowlane pojawiającego się odnowienia naturalnego. W tym przypadku nie stwierdzono takich przesłanek.</p> <p>W odniesieniu do oddz. 213c Bk145-KO – podrost 8Bk7-0,8 – RbIIAU 90% - drzewostan bukowy jest przeszłorębny (dla buka przyjęto wiek 100 lat). W powyższym wydzielaniu od 25 lat prowadzone są działania mające na celu odnowienie drzewostanu i utrzymanie siedliska 9110. W chwili obecnej podrost bukowy stanowi 80% powierzchni drzewostanu. Ponadto, powierzchnia płatu siedliska 9110 w wydzielaniu 213c wynosi 0,88 ha. (szczegółowe uzasadnienie zawarto w pkt. 21)</p> <p>Zaplanowane cięcia na pozostałej powierzchni oddziału mają za zadanie odsłanianie młodego pokolenia, w celu zapewnienia w dłuższej perspektywie trwałości drzewostanu.</p> <p>Zgodnie z zapisami porozumienia z dnia 23 sierpnia 2024 r. zawartego pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzielaniu pozostawione zostanie co najmniej 10% powierzchni drzewostanu macierzystego bez użytkowania rębego.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>Takie działanie ma na celu zwiększenie zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz zapobieganie pogorszeniu stanu siedliska przyrodniczego.</p> <p>Pozostawienie 10% udziału drzew starszych, nie zaburzy struktury i funkcji tego płatu. Zgodnie z oceną wskaźników dla siedliska kwaśnej buczyny, ocenę właściwą (FV) mogą otrzymać płaty z >10% udziałem drzew starszych niż 100 lat.</p>
31.	<p>Zbyt duży stopień zaplanowanych wycinek w stosunku do powierzchni sąsiadujących terenów podmokłych (zachwiane proporcje powierzchni zrębów do powierzchni terenów podmokłych w sąsiedztwie zrębów); np. w wydzielaniu 398h w obszarze Natura 2000 zaplanowano rębnię IB na powierzchni 3,50 ha z pozyskaniem 80% grubizny. Wydzielenie to przylega do trzech niewielkich obszarów podmokłych w tym np. bagna w wydzielaniu 399h o powierzchni 0,46 ha stanowiącego siedlisko zalotki większej i wykonanie tej rębni nawet przy pozostawieniu pasa 25 m od brzegów nie będzie korzystne dla utrzymania tych terenów podmokłych w dłuższej perspektywie, w kontekście pojawiających się zjawisk pogodowych (suszy). Zasadnym byłoby zastosowanie w tym miejscu rębni o mniejszej intensywności wycinki np. IVD.</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>W oddz. 398h, So95, zaplanowano RbIB-R – 80%. Zaplanowana rębnia retencyjna w wystarczającym stopniu zapewni ochronę dla znajdujących się w pobliżu terenów podmokłych. Mając na uwadze ograniczanie negatywnego wpływu gospodarki leśnej na zidentyfikowane obszary podmokłe, wyznaczono zgodnie z IOL strefy buforowe o szerokości 25 m w północnej i wschodniej części oddziału leśnego. Wprowadzenie stref buforowych pozwala na zachowanie integralności ekosystemów leśnych i wilgotnych, chroniąc je przed nadmiernym wysychaniem czy zniszczeniem. Dodatkowo strefę buforową w sąsiedztwie podmokłości w oddz. 398b i 398 a powiększą przebiegające w pobliżu linii oddziałowe i drogi leśne.</p>

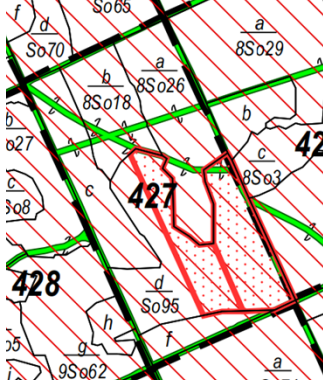
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			 <p>Rębnia IVD jest rębnią dedykowaną dla prowadzenia cięć odnowieniowych na dużych powierzchniach. (całych oddziałów). Wąski kształt działki zrębowej i jej niewielka powierzchnia uniemożliwia założenie gniazd w ramach powyższej rębni.</p>
32.	<p>W opisie taksacyjnym dla wydzielienia 423d, w którym zaplanowano trzebież późną wskazano na występowanie siedliska przyrodniczego 7110 (nie jest przedmiotem ochrony obszaru). Wydzielenie to stanowi powierzchnię 15,53 ha i z przedłożonych dokumentów nie wynika, czy ww. siedlisko przyrodnicze występuje na całości, czy tylko w pewnej części tego wydzielienia. Zaplanowany zabieg trzebieży późnej mógłby również wskazywać na obecność siedliska przyrodniczego 91D0 (stanowi przedmiot ochrony obszaru). Wskazane byłoby włączenie części wydzielienia stanowiącego siedlisko 7110 do przylegającego wydzielienia 423c (w przypadku, gdy do niego przylega i nie stanowi siedliska 91D0) albo wyodrębnienie w formie nowego wydzielienia (w</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>	<p>Oddz. 423d stanowi Bśw o pow. 15,53 ha, natomiast oddz. 423c – bagno z siedliskiem 7110. Wskazanie w oddz. 423d siedliska 7110 na pow. 0,02 ha wynika z przyjęcia w całości danych z RDOŚ. W POP zamieszczono mapki z rozmieszczeniem siedliska wg aktualizacji SDF.</p>

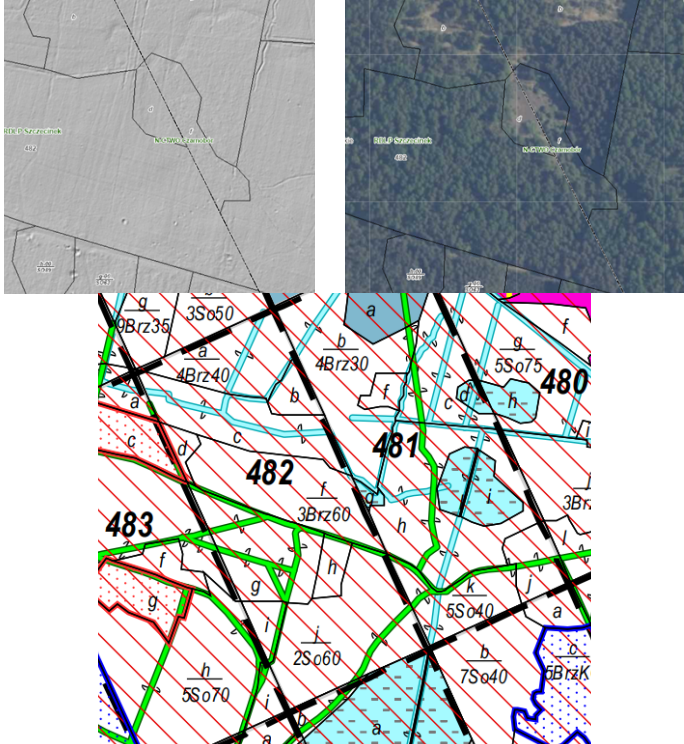
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	szczegółności, jeśli stanowi siedlisko przyrodnicze 91D0).		 <p>Podczas wykonywania zabiegu trzebieży późnej, fragment oddziału 423d ze zidentyfikowanym siedliskiem przyrodniczym zostanie włączony do strefy buforowej i pozostawiony bez użytkowania.</p> <p>W odniesieniu do oddziału 423d w opisie taksacyjnym w polu: <i>Info</i>, Wykonawca zamieścił informację o wyłączeniu z użytkowania, w ramach TP, strefy buforowej wokół fragmentu siedliska przyrodniczego 7110.</p>
33.	Zaplanowanie w wydzieleniach: 266l, na 2,02 ha rębni IIIAU z pozyskaniem 95% grubizny; 294d rębni IIIA na powierzchni 2,22 ha z pozyskaniem 30% grubizny. Wydzielenia te znajdują się w sąsiedztwie terenu podmokłego w wydzieleniu 266k o powierzchni 3,15 ha, stanowiącego według mapy przeglądowej siedlisko przyrodnicze 7110, wg opisów taksacyjnych dwa siedliska przyrodnicze: 7110, 7140 (co jest również zbieżne z danymi zebranymi w toku aktualizacji stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie przez	Uwaga częściowo uwzględniona.	W oddz. 266k opisano siedliska 7140 i 7110 (dane z RDOŚ dotyczące aktualizacji SDF), które zostały przedstawione na mapie poniżej. Najbliżej położone wydzielenia, pełniące funkcję strefy buforowej wokół torfowiska, zostały opisane w PUL w następujący sposób: oddz. 266m – BIO-W (8So135) oraz oddz. 266j – 7So19. Te wydzielenia pełnią kluczową rolę w ochronie ekosystemu torfowiska, zapewniając odpowiednie zabezpieczenie przed

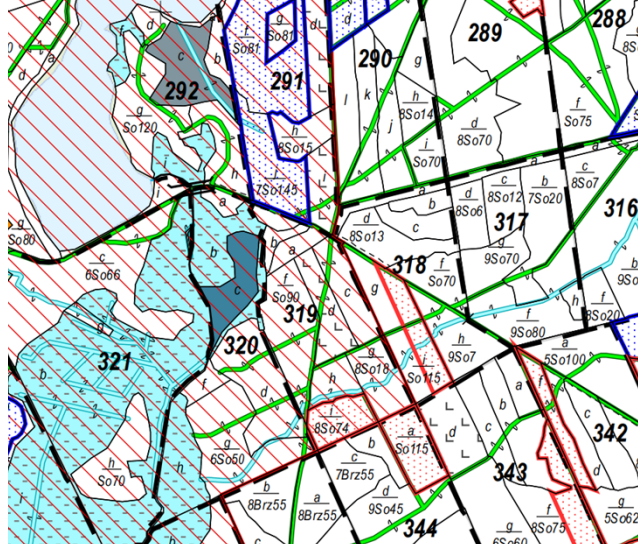
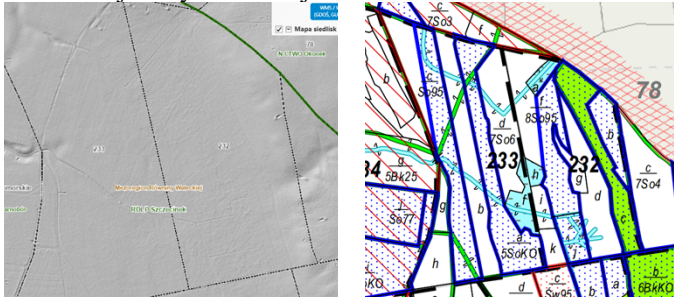
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>RDOŚ w Szczecinie). Usunięcie drzewostanu z łącznej powierzchni 1,8 ha może spowodować pogorszenie stosunków wodnych w obrębie torfowiska wysokiego i przejściowego. Przy czym należy w analizowanym przypadku mieć na względzie, że w poprzednich cyklach planistycznych w wydzieleniach bezpośrednio przylegających do torfowiska wykonano cięcia rębne, uprzątające w wydzieleniu 266h (obecnie są to wydzielania 266j, 266i o łącznej powierzchni 3,06 ha), bez pozostawienia strefy buforowej wokół tego torfowiska. Ponadto w sąsiedztwie (wydzielenie 294b o powierzchni 1,78 ha odnowiono z wykorzystaniem rębni zupełnej - obecnie drzewostan sosnowy w wieku 3 lat). Stopień intensywności wycinki wokół omawianego płatu siedliska przyrodniczego jest zbyt wysoki w stosunku do powierzchni siedliska i jego zasobów w Nadleśnictwie Czarnobór, w sytuacji powtarzających się zjawisk suszy hydrologicznej oraz oddziaływania związanego ze wpływem związków organicznych w zlewni torfowiska, w związku z koniecznością przygotowania gleby pod odnowienie.</p>		<p>negatywnymi skutkami działań gospodarczych.</p> <p>Planowane cięcia w oddz. 266l (8So85 – KO – RbIIIAU 95%) oraz w oddz. 294a (7So80 – RbIIIA – 30%) będą realizowane w sposób rozłożony w czasie, w ciągu 10-letniego okresu, co umożliwia odpowiednie zminimalizowanie ich wpływu na środowisko. Dodatkowo, lokalizacja gniazd w oddz. 294a, gdzie zaplanowano RbIIIA, zostanie zaprojektowana w południowej części oddziału, aby zminimalizować oddziaływanie na stwierdzone siedliska przyrodnicze. Zabiegi te zostały zaplanowane w odpowiedniej odległości od torfowiska, co jest zgodne z obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi ochrony torfowisk i ekosystemów wodno-błotnych. Taki sposób planowania działań leśnych minimalizuje ryzyko negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze.</p> <p>W odniesieniu do oddziału 294a w opisie taksacyjnym w polu: <i>Info</i>, Wykonawca zamieścił informację o zaprojektowaniu w południowej części oddziału założenia gniazd w ramach RbIIIA - 30%.</p>
34.	Zaplanowanie rębni IB z pozyskaniem 80% grubizny w wydzieleniu	Uwaga	W oddz. 453h zaplanowano rębnię retencyjną RbIB – R 80%, która

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>453h o powierzchni 2 ha, które przylega do terenu podmokłego w wydzielaniu o powierzchni 0,34 ha. W obrębie tego mokradła stwierdzono występowanie płatów roślinności złożonych z mchów rodzaju torfowiec. Powierzchnia mokradła w stosunku do powierzchni zrębu zupełnego jest niewielka, co powoduje, że może być ono narażone na niekorzystne zmiany hydrologiczne (przesuszenie) w wyniku wycinki, nawet przy zastosowaniu strefy buforowej;</p>	nieuwzględniona.	<p>obejmuje pozostawienie strefy buforowej, w południowej części działki zrębowej, od granicy bagna, zlokalizowanego w oddz. 453j (pow. 0,34 ha). Wyznaczenie 25 m strefy buforowej zostało określone m.in. w Instrukcji Ochrony Lasu i realizowane jest w trakcie wykonywania działań gospodarczych. Działanie to ma na celu ochronę ekosystemu bagiennego przed wpływem zabiegów gospodarczych, zachowując integralność siedliska.</p>
35.	<p>Działania sprzyjające ujednolicaniu struktury drzewostanów, np. włączenie wydzielania z drzewostanem brzozowym w wieku 20 lat (pow. 1,30 ha - 372f) do wydzielania 372b (pow. 14,60 ha) i planowanie na części drzewostanu brzozowego włączonego już do wydzielania 372b (aktualnie o powierzchni 22,55 ha) rębni zupełnej IB. Takie postępowanie powoduje uproszczenie struktury zarówno wiekowej jak i gatunkowej drzewostanu i powoduje zmniejszenie naturalnej odporności i zwiększenie jego wrażliwości na pojawiające się zagrożenia w następstwie występujących zjawisk pogodowych (np. susz). W obszarze Natura 2000 zaplanowano również rębnie zupełne w wydzielaniach, których powierzchnia przekracza 4 ha. W programie op (str. 188) wskazano, że cięcia rębne należy planować w taki sposób, aby</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>W oddz. 372, w poprzednim PUL, znajdowało się wydzielanie 372f o powierzchni 1,30 ha, z drzewostanem brzozowym w wieku 49 lat. W oddz. 372b opisano drzewostan sosnowy w wieku 79 lat, z pojedynczymi brzożami w wieku 50 lat miejscowo występującą brzożą w wieku 30 i 80 lat. Opis taksacyjny został sporządzony zgodnie z IUL, gdzie zostały opisane zasady wyodrębniania wyłączów taksacyjnych. Należy podkreślić, że są to drzewostany w I pokoleniu, na gruntach porolnych (powojenne, popolygonowe), które wymagają użytkowania rębego. W oddz. 372b zaplanowano jedną działkę zrębową o powierzchni 3,76 ha – RbIB 95%. Opisane zadrzewienie, na poziomie 80%, świadczy o obniżonej zdrowotności drzewostanu i rozpoczęciu procesu wydzielania się</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>powierzchnia zrębów zupełnych nie przekracza 4 ha (nie planować rębni IA oraz rębni IIIAU, która doprowadzi do stosowania cięcia uprzążającego o powierzchni powyżej 4 ha). Niemniej jednak praktyka dotycząca wydzieleni o powierzchni ponad 4 ha, polegająca na dzieleniu ich powierzchni na przylegające do siebie działki zrębowe i wykonywanie w ich obrębie rębni IB w przeciągu 10 lat nie zapewni celu jakiemu ma służyć ograniczenie stosowania wielkopowierzchniowych rębni zupełnych, jakim jest zróżnicowanie struktury gatunkowej, wiekowej, pionowej drzewostanów (np. w wydzieleniu 427d o łącznej powierzchni 9,44 ha zaplanowano dwie przylegające do siebie działki zrębowe o łącznej powierzchni 5,93 ha);</p>		<p>drzew. Z uwagi na charakter i pochodzenie drzewostanu, zaplanowane działania mają przede wszystkim zwiększyć ich stabilność oraz uodpornić na wzrastającą presję ze strony zagrożeń biotycznych i abiotycznych. Mając na uwadze powyższe, nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że takie planowanie użytkowania doprowadzi do uproszczenia struktury wiekowej i zmniejszenia naturalnej odporności lasu, gdyż skład gatunkowy nowozakładanych upraw będzie dostosowany do potencjału siedliska.</p> <div data-bbox="1339 564 2024 983"> </div> <p>Planowanie użytkowania głównego oparte jest na aktualnie obowiązujących instrukcjach. W oddz. 427d, o powierzchni 9,44 ha, z uwagi na potrzeby hodowlane, zaplanowano dwie działki. Pierwsza działka ma powierzchnię 3,41 ha i jest zaplanowana jako rębni IB – 95%, a druga działka o powierzchni 2,52 ha również została zaplanowana jako rębni IB – 95%. Nawrót cięć między obiema działkami, zgodnie z zapisami w elaboracie, wynosi 5 lat. W związku z tym, nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że zaplanowano powierzchnię zrębów powyżej 4 ha. Takie zaplanowanie cięć jest zgodne z wytycznymi dotyczącymi gospodarowania lasem, które przewidują stosowanie odpowiednich odstępów czasowych między zabiegami,</p>

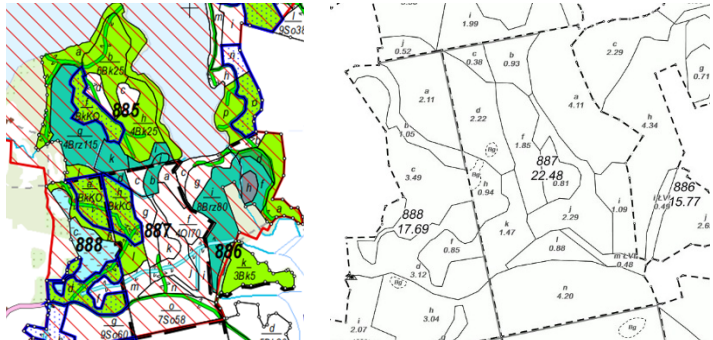
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>zapewniając jednocześnie zachowanie prawidłowej struktury i stabilności ekosystemu leśnego.</p>
36.	<p>Sposób wykazywania obszarów podmokłych poprzez niewyodrębnianie ich z istniejących wydzieleń leśnych o innym charakterze: np. w wydzielaniu 455b o powierzchni 16,54 ha znajdują się fragmenty mokradła, które stanowią jeden teren podmokły wspólnie z wydzielaniem 454g. Powinny one być wyodrębnione i opisane jako bagno w opisach taksacyjnych; z kolei w wydzielaniu 498d znajdują się dwa niewyodrębnione mokradła.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>W oddz. 455b są opisane bagna jako powierzchnie nie stanowiące wydzielania (PNSW) o pow. 0,20 ha, 0,11 ha, 0,15 ha, 0,10 ha. W oddz. 498d opisano PNSW – bagna o pow. 0,12 ha i 0,13 ha. Sposób opisanie wydzieleń wynika z ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez starostwa powiatowe. W ramach PUL nie można zmieniać powierzchni leśnej na powierzchnię nieleśną (N – nieużytek – bagno). PNSW są wskazywane na mapach 1:10000 (mapy gospodarczo-przeglądowe dla leśnictw) oraz na mapach 1:5000 (mapy gospodarcze). Postępowanie takie wynika z zasad prowadzenia ewidencji gruntów w Nadleśnictwie w pełnej zgodności z katastrzem.</p>
37.	<p>Zmiana przebiegu i nazw wydzieleń skutująca zmniejszaniem bądź likwidacją terenów podmokłych o statusie bagno np. mokradło (wyodrębnione również w Bazie Danych Obiektów Topograficznych - dalej BDOT) o powierzchni 1,03 ha w poprzednim cyklu planistycznym stanowiące wydzielania 482d, 481f na skutek zmiany ich przebiegu i nazwy, obecnie stanowi wydzielanie 481g o powierzchni 0,23 ha, natomiast pozostałe części tego obszaru podmokłego znajdują się obecnie w wydzielaniach: 482f, 482c, 481b, 481h. Zmiany tego rodzaju są niekorzystne, gdyż powodują dopuszczenie działań z zakresu gospodarki leśnej na dużej części terenu podmokłego, mogące skutkować jego</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>Zgodnie z zasadami ewidencji gruntów, bagna sklasyfikowane jako nieużytki, wydziela się jako osobne wyłączenia taksacyjne. Występujące w drzewostanie obniżenia terenu, stanowiące siedliska hydrogeniczne, zajmujące powierzchnię do 0,5 ha nie podlegają wydzielaniu w osobne wyłączenia taksacyjne. Dodatkowo wskazane w oddz. 482d – 481f mokradła, są opisane jako bory wilgotne, na glebach glejowych na piaskach luźnych. Nie są to zatem gleby hydrogeniczne na siedlisku bagiennym. Dodatkowo analiza NMT oraz ortofotomapy wyklucza istnienie bagna.</p>

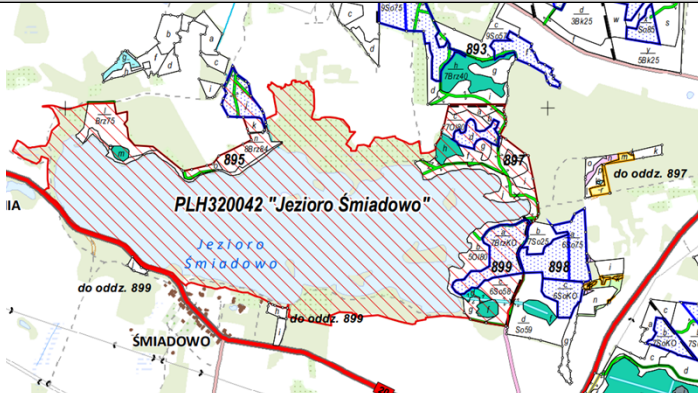
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>całkowitym zanikiem. W przypadku gdy obserwowane jest stopniowe przesuszenie takich siedlisk hydrogenicznych, w zakresie np. małej retencji wskazane jest podjęcie działań mających na celu zahamowanie odpływu wody, a nie ich usuwanie z opisów taksacyjnych, czy planowanie działań z zakresu melioracji (por. str. 74 planu).</p>		<p>W tym przypadku należy stwierdzić, że w PUL na lata 2025-2034 dostosowano do sytuacji na gruncie oraz rejestru prowadzonego w starostwie powiatowym w zakresie ewidencji gruntów.</p>
38.	<p>Brak oznaczenia na przedłożonych mapach przeglądowych cieków naturalnych i rozbieżności wynikające z porównania przedłożonych danych z ogólnodostępnymi informacjami dotyczącymi lokalizacji naturalnych cieków wodnych. Z bazy danych BDOT wynika, że w obrębie obszaru Natura 2000 znajdują się niewielkie cieki o typie: potok, strumień, struga np. między innymi: przepływający przez oddziały 456, 455, 454; rzeka Rudnica, pięć niewielkich dopływów Płytnicy - wydzielienia 320, 319, 291, 292, 321, 234 i 212. Z dostępnych danych wynika, że w stosunku do nich w poprzednim cyklu planistycznym nie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>Przebieg cieków naturalnych w PUL przyjęto z danych Mapy podziału Hydrograficznego Polski, udostępnionej w Hydroportalu, przez PGW WP. Źródłem powyższych danych są dane ISOK. Baza danych obiektów topograficznych nie jest źródłem informacji o naturalności cieków. Wskazany przez GDOŚ obiekt jest sztucznym rowem, a nie naturalnym ciekiem.</p> <p>Na mapach sporządzanych do PUL, zgodnie z IUL, zaznaczone są zarówno urządzenia melioracyjne (rowy), jak i cieki, potoki, strumienie oraz rzeki, bez rozróżnienia między kategoriami</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>zachowywano stref buforowych podczas stosowania rębni. Ich strefy źródłiskowe nie są wyodrębnione w rozdziale źródliska w programie op. Przedłożony projekt planu w części wydzielen z wyodrębnionymi ciekami zakłada wykonanie cięć rębnych np. oddziały 232 i 233. Konieczne jest załączenie do planu, np. programu op, mapy z rozmieszczeniem cieków naturalnych, bagien, drzewostanów na glebach torfowych i bagiennych, także tych, które są wyszczególniane tylko w opisach taksacyjnych wydzielen stanowiących lasy o innym charakterze, w celu określenia ekosystemów hydrogenicznych, wobec których obowiązują ograniczenia wymienione w programie op.</p>		<p>naturalnymi a sztucznymi.</p> <p>W odniesieniu do stwierdzeń dotyczących stref źródłiskowych w oddz. 232 i 233, należy podkreślić, że analiza NMT jednoznacznie wskazuje, iż są to sztuczne rowy, a nie naturalne cieki. W związku z powyższym, w odniesieniu do obiektów melioracji szczegółowej nie ma zastosowania Rozporządzenie – Kodeks Dobrych Praktyk, które nakłada obowiązek pozostawienia 25-metrowej strefy buforowej.</p>

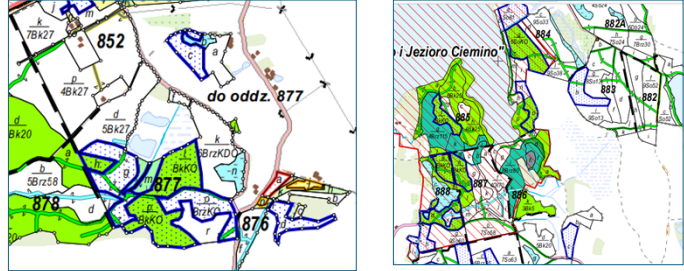
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			W odniesieniu do map załączonych do PUL, zostały one wykonane zgodnie z ustaleniami KZP i aktualnie obowiązującą IUL. Na każdej załączonej do PUL mapie zaznaczone są rzeki, jeziora oraz inne ciek wodne i rowy. Dodatkowo, opracowane w ramach prac siedliskowych warstwy numeryczne obejmują zasięg podtypów gleb, co pozwala na określenie lokalizacji gleb hydrogenicznych, takich jak torfowe czy murszu.
39.	W odniesieniu do obszaru Natura 2000 Bagno i Jezioro Ciemino PLH320036, plan zakłada wykonanie cięć rębnych w następujących wydzieleniach, w obrębie których drzewostan stanowi siedlisko przyrodnicze 9110 - kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagenion</i> : 884g - rębna IIIBU 90% 5,44 ha, 884o rębna IIA 40% 1,74 ha, 885f - rębna IIAU 60% 2,26 ha, 887h IIAU 80% 2,47 ha, 888a IIAU-80%-2,18 ha, 888d IIA-40%-3,27 ha. Zgodnie z danymi SDF dla obszaru Natura 2000 Bagno i Jezioro Ciemino powierzchnia siedliska przyrodniczego 9110 wynosi 90,08 ha. Planowane cięcia rębne będą obejmować odpowiednio 11,9 ha (4,89 ha, 0,69 ha, 1,35 ha, 1,97, 1,7 ha, 1,3 ha), a więc będzie nimi objęte 13,2% zasobów siedliska przyrodniczego w obszarze, stanowiące drzewostany odpowiednio w wieku 130 lat, 115 lat, 150 lat, 125 lat, 125 lat, 115 lat. Zgodnie z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno i Jezioro Ciemino PLH320036 (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 1650, ze zm., dalej jako: pzo Bagno i Jezioro Ciemino) wśród zagrożeń istniejących dla omawianego siedliska przyrodniczego wskazano: „B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji - cięcia rębne zaburzające kluczowe dla różnorodności biologicznej strefy: ekoton buczyna/jezioro, buczyny na skarpach nadjeziornych, ekoton buczyna/płaty olsów”. Przy czym celem ochrony i celem działań ochronnych w przypadku analizowanego siedliska jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska (Fv). Jako cel działań ochronnych w pzo Bagno i Jezioro Ciemino wskazano również „utrzymanie nie zaburzonej strefy ekotonowej buczyna-jezioro i buczyna-olsy, zachowanie nie zaburzonych fitocenoz na skarpach nadjeziornych”. Zaplanowanie rębni na 13% drzewostanów stanowiących siedlisko przyrodnicze nad Jeziorem Ciemino może wpłynąć na osiągnięcie zarówno celu działań ochronnych, jak i celu ochrony dla siedliska przyrodniczego kwaśnych	Uwaga nieuwzględniona.	Opis wydzieli przedstawia się następująco: -884g-5,44 ha- 6So130-KO-RbIIIBU 90%, 5Bk7-0,7; (drzewostan sosnowy w trakcie przebudowy na siedlisku LMśw, wymagający odsłonięcia podrostu bukowego, przebudowa sosnowego i poprawa stanu zachowaniu siedliska przyrodniczego) -884o-1,74 ha-4Bk115-1.0-RbIIA 40%; (drzewostan bukowy z udziałem sosny oraz brzozy na siedlisku Lśw, wymagający cięć odsłaniających względem odnowienia bukowego) -885f-2,26 ha-Bk150-KO-RbIIAU 60%,6Bk20-0,3-8Bk3-0,6; (drzewostan bukowy na siedlisku Lśw w fazie odnowienia, po zakończeniu cięć odnowieniowych zaplanowano pozostawienie 40% drzewostanu macierzystego bez użytkowania) -887h-2,47 ha-Bk125-KO RbIIAU 80%,4Bk25-0,3-9Bk4-0,5; (drzewostan bukowy na siedlisku LMśw w fazie odnowienia, z 25 letnim podrostem bukowym na 40% powierzchni, w ramach cięć odnowieniowych po zakończeniu rębni na powierzchni zaplanowano pozostawienia 20% drzewostanu bez użytkowania) -888a-2,18 ha-Bk125-KO RbIIAU 80%,5Bk20-0,4-7Bk3-0,4; (drzewostan bukowy, na siedlisku Lśw w fazie odnowienia, zróżnicowany wiek od 3 do 35 lat na 80% powierzchni, w ramach cięć odnowieniowych po zakończeniu rębni na powierzchni zaplanowano pozostawienia 20% drzewostanu bez użytkowania) -888d-3,27 ha-7Bk115-KDO-RbIIA 40%,5Bk10-0,4; (drzewostan bukowy na siedlisku Lśw, zaplanowano użytkowanie 40% drzewostanu w 10-leciu, wynikające z potrzeb hodowlanych i potrzeb odsłonięcia podrostów w wieku od 10 do 20 lat). Zaniechanie użytkowania może prowadzić do pogorszenia oceny parametru dotyczącego perspektyw ochrony. Zbyt długie pozostawianie młodego pokolenia pod okapem drzewostanu może

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	buczyn.		<p>skutkować obniżeniem wskaźnika naturalnego odnowienia drzewostanu.</p> <p>Wskaźniki oceny stanu siedliska kwaśnej buczyny (9110) – FV, dotyczące m.in. wieku drzewostanu (udział starodrzewu), są spełnione, gdy zapewniony jest udział >10% drzew starszych niż 100 lat. W przypadku użytkowania rębego z pozostawieniem minimum 10% powierzchni, warunek ten z pewnością będzie spełniony. Zgodnie z Porozumieniem między RDLP w Szczecinku a RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, na powierzchniach przeznaczonych do użytkowania pozostanie co najmniej 10% starych drzew, więc nie obniży to wskaźników warunkujących ocenę parametru „specyficzna struktura i funkcje” oraz pozwoli zachować siedlisko we właściwym stanie.</p>
40.	<p>W odniesieniu do tego siedliska przyrodniczego ustalono zbyt niski wiek rębności drzewostanów bukowych na 110 lat. W instrukcji urzędzenia lasu z 2023 r. (rozdział X, załącznik 1) dla Nadleśnictwa Czarnobór dopuszcza się ustalenie wyższego wieku rębności dla buka (120 lat). Ponadto zgodnie z § 25 tej instrukcji wynika, że wieki rębności drzewostanów, mogą być określane indywidualnie dla poszczególnych drzewostanów podczas taksacji. Przy czym określanie indywidualnego wieku dojrzałości rębnej drzewostanu podczas taksacji zalecane jest przede wszystkim „przy projektowaniu zróżnicowanych sposobów odnowienia, pozwala to bowiem na odejście od ścisłego stosowania schematycznego podziału drzewostanów na: bliskorębne, rębne, przeszlórębne, w kierunku elastycznego projektowania terminu rozpoczęcia procesu odnowienia w drzewostanie m. in. znacznie późniejszego, np. w wypadku drzewostanu o dobrym stanie zdrowotnym, pełniącego szczególną funkcję w ekosystemie”, co miałyby zastosowanie dla analizowanych drzewostanów stanowiących siedlisko przyrodnicze kwaśnej buczyny.</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>PUL dla Nadleśnictwa Czarnobór został opracowany na podstawie „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., skorygowanej Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. oraz Zarządzeniem nr 21 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 kwietnia 2014 r. i Zarządzeniem nr 75 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 grudnia 2019 r.).</p> <p>Wiek rębności ustalane są przed pracami urzędzeniowymi, na Komisji Założeń Planu. IUL, cz. I (2011) dopuszcza przyjęcie wieku rębności w warunkach Nadleśnictwa Czarnobór dla buka w przedziale 100-120 lat. Komisja ustaliła, że dla buka wiek ten będzie wynosił 110 lat – analogicznie jak w expirującym PUL na lata 2015-2024. Zgodnie z IUL i zasadami planowania urzędzeniowego wiek rębności jest parametrem służącym wyłącznie do obliczania etatu użytków rębnych. Natomiast wiek dojrzałości rębnej określany jest indywidualnie dla drzewostanów przez taksatora na gruncie, z uwzględnieniem np. stanu zdrowotnego, położenia w ostępie, zachowania porządku czasowego i przestrzennego oraz indywidualnych potrzeb drzewostanu.</p>
41.	Planowane zabiegi gospodarcze tj. rębnie złożone, przedstawione na mapie siedlisk i gatunków oraz w załączonych do planu opisach	Uwaga nieuwzględniona.	Razem z nową rewizją PUL dokonano zmiany literacji wydzieleń w ramach oddz. 887. Wydzielenie 887 h w PUL na lata 2025 –

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>taksacyjnych lasu, ingerują w plan zadań ochronnych zawarty w załączniku nr 2 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z 1 lutego 2017 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno i Jezioro Ciemino PLH320036 (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 612). Dotyczy to wydzielania 887h, na którym w planie, dla siedliska przyrodniczego 9110 - kwaśne buczyny, nie zaplanowano wdrożenia zadań ochronnych wynikających z PZO, polegających m.in. na utrzymaniu wyłączenia z zabiegów gospodarczych oraz pozostawieniu bez wskazówek w planie urządzenia lasu. Natomiast w wydzieleniu 887h znajduje się drzewostan w wieku 125 lat, dla którego w opisie taksacyjnym zaplanowano wykonanie rębni częściowej, uprzętającej (IIAU) z pozyskaniem 80% grubizny na powierzchni 2,47 ha. Brak wyłączenia wskazanego pododdziału z zabiegów gospodarczych może skutkować negatywnym oddziaływaniem na wskazany przedmiot ochrony ww. obszaru Natura 2000.</p>		<p>2034</p> <p>opisane zostało jako 887d w expirującym PUL, do którego odnosi się PZO dla obszaru Natura 2000 Bagno i Jezioro Ciemino.</p> <p>Wdrożenie zadań ochronnych z PZO względem „starego” oddziału 887 dotyczy obecnego wydzielania 887 l i zostało ujęte w PUL na lata 2025-2034 tj. pozostawione bez użytkowania, opisane jako BIO-W.</p> <p>Poniżej zobrazowanie graficzne omawianego przypadku.</p> <p>projekt PUL na lata 2025-2034 PUL na lata 2015-2024</p>
42.	<p>W przypadku obszaru Natura 2000 Jezioro Śmiadowo PLH320042, w planie zadań ochronnych przedstawionych w programie op, na części oddziałów leśnych nie uwzględniono wdrożenia działania ochronnego wymienionego w załączniku nr 1 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z 1 lutego 2017 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Śmiadowo PLH320042 (Dz. Urz. Woj. Zach., poz. 611, ze zm., dalej jako: pzo Jezioro Śmiadowo). Dotyczy to pododdziału 895k, na którym, dla siedliska chronionego 3110 - jeziora lobeliowe, nie zaplanowano wdrożenia działania ochronnego tj. „zapewnienie buforującej funkcji lasów i zadrzewień otaczających jezioro”. W opisie taksacyjnym lasu dla wskazanych wydzieleni nie wskazano przeprowadzenia prac gospodarczych, jednak teren tych wydzieleni nie został oznaczony jako tzw. obszar ostoi bioróżnorodności,</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>Działania z Załącznika nr 2 z PZO dla obszaru PLH320042 Jezioro Śmiadowo przedstawiono w POP, w rozdz. 8.5, tab. 66.</p> <p>Wokół jeziora zaplanowano drzewostany zakwalifikowane do kategorii BIO, zgodnie z PZO.</p> <p>Oddz. 895k jest położony ok. 115m od granicy jeziora Śmiadowo i nie leży w zlewni bezpośredniej jeziora. Pomiędzy powyższym wydzielaniem i jeziorem zlokalizowane są oddziały 895n i 895o, zakwalifikowane do ostoi bioróżnorodności biologicznej.</p>

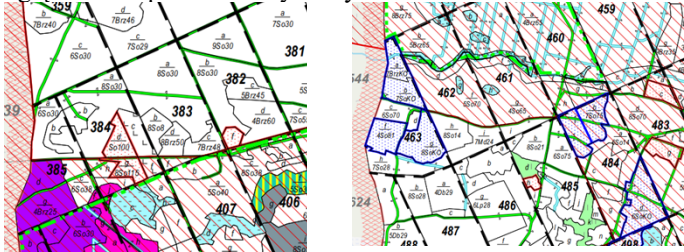
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	<p>zgodnie z treścią działania ochronnego zaplanowanego w pzo: „zakwalifikowanie lasów strefy brzegowej jeziora do tzw. ostoi różnorodności biologicznej wyznaczanych w RDLP w Szczecinku, pozostawianych bez użytkowania gospodarczego”, co należy uzupełnić. Dodatkowo, w pododdziałach sąsiadujących z wydzielaniem 895k, a w szczególności w wydzielaniu 899a, zaplanowano prace gospodarcze tj. rębnie złożone uprzątające (IIIB-50% i IIIAU-95%), a następnie odnowienie. Przeprowadzanie omawianych rębni gniazdowych o charakterze uprzątającym może skutkować negatywnym oddziaływaniem na wskazany przedmiot ochrony ww. obszar Natura 2000, w szczególności poprzez uruchomienie spływu substancji organicznych do wód jeziora.</p>		 <p>Pomyłką jest wskazanie, że oddział 899a (położonym po przeciwległej stronie jeziora) sąsiaduje z oddziałem 895k, co zostało przedstawione na mapie.</p> <p>Wydzielenie 899a- 7Brz78-KO-RbIII AU 95%, 7Db.b6-0,3, stanowi drzewostan porolny, brzozowy wymagający kontynuacji przebudowy. Zaplanowano cięcia uprzątające, wynikające z potrzeb odświeżenia odnowienia dębowego. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zadarniona pokrywa glebowa uniemożliwia uzyskanie odnowienia naturalnego na powierzchni międzygniazdowej. Powyższe wydzielenie nie jest położone w obszarze zlewni bezpośredniej jeziora Śmiadowo. Dodatkowo wyznaczona została strefa buforowa stanowiąca oddz. 889b, jako ostoja bioróżnorodności i zostanie pozostawiona bez użytkowania.</p>
43.	<p>Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo gruntów Nadleśnictwa Czarnobór z obszarem Natura 2000 Poligon w Okonku PLH300021, w prognozie należy przedstawić pełny opis i ocenę wskazanego obszaru Natura 2000, analogicznie jak dokonano tego w odniesieniu do innych obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w granicach nadleśnictwa (rozdz. 3.4.1 prognozy). Ponadto, rozdział 4.2 prognozy, należy uzupełnić o analizę oddziaływania wynikającego z realizacji planu na siedliska przyrodnicze tego obszaru. Bliskie sąsiedztwo wskazanego obszaru Natura 2000 z terenem planowanych zabiegów gospodarczych,</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>	<p>W rozdziale 3.1.3 POP uzupełniono informacje dotyczące obszaru Natura 2000 Poligon w Okonku. Przedstawiono szczegółowy opis obszaru, wskazując jego położenie oraz powierzchnię zajmowaną na gruntach Nadleśnictwa. Lokalizację zobrazowano na załączonej mapie. Zwrócono uwagę na potrzebę korekty granic obszaru, tak aby odpowiadały one rzeczywistemu przebiegowi w terenie. Opisano również przedmioty ochrony występujące na danym obszarze, w tym typy siedlisk przyrodniczych i gatunki będące podstawą jego wyznaczenia. W Prognozie dokonano analizy</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	może prowadzić do wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszar i jego przedmioty ochrony.		potencjalnego oddziaływania zapisów planu na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony oraz oceniono wpływ na integralność obszaru Natura 2000.
44.	Według przedłożonej mapy siedlisk i gatunków oraz załącznika w postaci opisu taksacyjnego lasu, w części oddziałów leśnych znajdujących się w Obszarze Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie zaplanowano wykonanie rębni złożonych. Zakres planowanych zabiegów gospodarczych może naruszać ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów tj. dostosowania zabiegów technicznych do wymogów zachowania zabagnień i podmokłości, wprowadzone na mocy obwieszczenia Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 2091). Dotyczy to w szczególności wydzielen: 877c, 877g, 877h, 877l, 877p, 883h, 888d. Planowane zabiegi gospodarcze mogą doprowadzić do zmiany stosunków wodnych, konsekwencją których może być naruszenie ustalenia dotyczącego czynnej ochrony zabagnień i podmokłości znajdujących się w sąsiedztwie ww. pododdziałów leśnych.	Uwaga nieuwzględniona	<p>W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarnobór znajduje się 4,6% powierzchni OChK Pojezierze Drawskie (w części północno - zachodniej), to jest 4270,95 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 1261,06 ha.</p> <p>Postępowanie w obszarze OChK „Pojezierze Drawskie” przedstawiono w POP, w rozdz. 8.5, zawarto następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie ochrony ekosystemów leśnych – prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk; - w zakresie ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych – dostosowanie zabiegów agrotechnicznych do wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości, oczek wodnych oraz sprzyjanie ograniczeniu ich sukcesji; - w zakresie ochrony ekosystemów wodnych – zachowanie i ochrona zbiorników wodnych wraz z pasem roślinności okalającej, ograniczenie zabudowy na skarpach wysoczyznowych, zapewnianie swobodnej migracji fauny w ciekach wodnych, wdrażanie programów reintrodukcji i restytucji rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, roślin i grzybów bezpośrednio związanych z ekosystemami wodnymi. <p>Zgodnie z opisem taksacyjnym we wskazanych wyłączeniach zaplanowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oddz. 877c (1,41 ha) - 9Brz65-0.9 - Lśw - POROL - przebudowa intensywna - Rb IIA 40%; - oddz. 877g (3,46 ha) - 6Brz80-0.7 - Lśw - POROL - przebudowa intensywna - RbIIA 60%; - oddz. 877h (0,62 ha) - 8Bk130-1.1 - Lśw - RbIIA 40% - oddz. 877l (2,96 ha) - Bk130-KO - Lśw - RbIIAU R 90% - oddz. 877p (3,17 ha) - Bk130-KO - Lśw - RbIIAU R 90% - oddz. 883h (3,64 ha) - So75-0.9 - BMśw - RbIIIA 30% - oddz. 888d (3,27 ha) - 7Bk115-KDO - Lśw - RbIIA 40% <p>Zaplanowane użytkowanie rębne dotyczy głównie rębni</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>częściowych (RbIIA), które polegają na przerzedzeniu górnego piętra i odsłanianiu młodego pokolenia (w przypadku KO i KDO). W przypadku oddz. 883h lokalizacja gniazd również będzie uwzględniała bagno w oddz. 884j – zgodnie z obowiązującymi zasadami przedstawionymi w POP.</p> <p>Poniżej mapki poglądowe z ww. oddziałami:</p> <p>Powyższa analiza wyjaśnia, że realizacja zaplanowanych zabiegów jest konieczna (odsłanianie młodego pokolenia w przypadku KO i KDO oraz przebudowa drzewostanów brzozowych) i z pewnością nie zaburza stosunków wodnych.</p> <p>W kwestii wyjaśnienia: oddz. 887c,g położony jest w sąsiedztwie łąki, z kolei oddz. 877p, nie ma sąsiedztwa ani łąki ani bagna.</p>
45.	<p>Dodatkowo, część wskazanych pododdziałów (877l, 877p) charakteryzuje się obecnością ponad 130-letniego drzewostanu bukowego na siedlisku przyrodniczym 9110 - kwaśne buczyny. Ze względu na potrzebę zachowania i ochrony starych drzewostanów oraz cennych siedlisk przyrodniczych, zastrzeżenia wzbudza zaplanowanie we wskazanych wydzieleniach rębni gniazdowych (IIAU-90%).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>W oddz. 877l i 877p zaplanowano następujące zabiegi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oddz. 877l (2,96 ha) - Bk130-KO - Lśw - RbIIAU-R 90%, podrost 5Bk20-0,7, nalot 7Bk5-0,2 - oddz. 877p (3,17 ha) - Bk130-KO - Lśw - RbIIAU-R 90%, podrost 5Bk15-0,6, nalot 6Bk5-0,2. <p>Zaplanowane cięcia odnowieniowe wynikają z potrzeb hodowlanych, odsłonięcia młodego pokolenia z pozostawieniem fragmentów nieużytkowanego drzewostanu.</p> <p>Są to drzewostany na siedlisku kwaśnej buczyny, z młodym pokoleniem (90% i 80% pokrycia), które wymagają odsłonięcia. Zgodnie z Porozumieniem z dnia 23 sierpnia 2024 r. zawartym pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych, na powierzchniach przeznaczonych do użytkowania pozostanie co najmniej 10% starych drzew, więc nie obniży to wskaźników, a pozwoli zachować siedlisko we właściwym stanie.
46.	<p>Analogiczna sytuacja Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Płytnicy. W części oddziałów leśnych zaplanowano wykonanie rębni złożonych. Zakres planowanych zabiegów gospodarczych może naruszać ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów tj. dostosowania zabiegów technicznych do wymogów zachowania zabagnień i podmokłości, wprowadzone na mocy uchwały Nr XXI/136/2004 Rady Gminy Szczecinek z 24 czerwca 2004 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu Dolina rzeki Płytnicy (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 54, poz. 993) oraz uchwały Nr XVII/194/2004 Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie z 26 sierpnia 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Zach., 2004 Nr 79, poz. 1352). Dotyczy to w szczególności następujących wydzielen, położonych w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina rzeki Płytnicy: 213c, 234i, 234k, 291j, 452i, 477a, 489d. Planowane zabiegi gospodarcze mogą doprowadzić do zmiany stosunków wodnych, konsekwencją których może być naruszenie wymienionego ustalenia dotyczącego czynnej ochrony bagien znajdujących się w sąsiedztwie ww. pododdziałów leśnych.</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarnobór znajduje się 94,1% powierzchni OChK Dolina Rzeki Płytnicy (w części południowo - wschodniej), to jest 1430,88 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 1301,00 ha.</p> <p>Podobne zalecenia co do ochrony ekosystemów, które przedstawiono w przypadku analizy dla OChK Pojezierze Drawskie. Zaplanowane rębnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 291j - 4,46 ha - 7So145-1.0 – BMśw - IVD 30%; (grunt porolny) - 489d - 5,17 ha - So81-KO – BMśw - IIIAU 85%; (kontynuacja rębni) - 477a - 3,58 ha - 8So125-KO – BMśw - IIIAU 95%; (kontynuacja rębni) - 213c - 3,58 ha - Bk145-KO – 9110 – LMśw - IIAU 90%; <p>W powyższym wydzieleniu od 25 lat prowadzone są działania mające na celu odnowienie drzewostanu i utrzymanie siedliska 9110. W chwili obecnej podrost bukowy stanowi 80% powierzchni drzewostanu. Ponadto, powierzchnia płatu siedliska 9110 w oddziale 213c wynosi 0,88 ha. Podjęto decyzję o modyfikacji Rębni IIAU 90%, zamieniając ją na rębnię IIAU-R. Zmiana rębni na rębnię IIAU-R 70% oraz ograniczenie poboru miąższości do 70% przy pozostawieniu drzewostanu macierzystego w płacie siedliska o powierzchni 0,88 ha (oddz. 213c) wpłynie pozytywnie na stan zachowania siedliska przyrodniczego określanych na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, jego struktura i funkcja oraz perspektywy zachowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 234i - 6,16 ha - So120-KO – BMśw - IIIAU 95%; (przebudowa drzewostanu) - 234k - 4,82 ha - So120-1.0 – BMśw - IIIA 30%; (przebudowa drzewostanów, wprowadzanie gatunków liściastych na gniazdach) - 452i - 2,45 ha - So140-0.8 – BMśw - IB-R 90%; <p>Z powyższego zestawienia wynika, że na ww. OChK zaplanowano głównie rębnie złożone, które wynikają z potrzeby odślaniania</p>

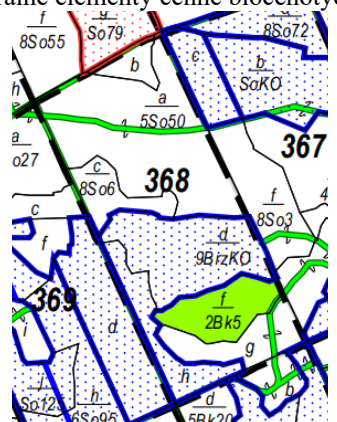
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			młodego pokolenia (w przypadku KO). Rębnia zupełna retencyjna została zaplanowana z pozyskaniem 90% miąższości z pozostawieniem stref buforowych wokół siedlisk hydrogenicznych oraz strukturalnych elementów cennych biocenotycznie.
47.	Dodatkowo, część wskazanych pododdziałów (213c, 234i, 452i, 477a) charakteryzuje się obecnością kolejno: 145-letniego drzewostanu bukowego na siedlisku przyrodniczym 9110 kwaśne buczyny, 120-letniego, 140-letniego i 125-letniego drzewostanu sosnowego. Ze względu na potrzebę zachowania i ochrony starych drzewostanów oraz cennych siedlisk przyrodniczych, zastrzeżenia wzbudza zaplanowanie w tych wydzieleniach rębni gniazdowych lub zupełnych (IIAU-90%, IIIAU-95%, IB-90%).	Uwaga nieuwzględniona.	Szczegółową odpowiedź ujęto w pkt. 46.
48.	Prace gospodarcze zaplanowane w wydzieleniu 403c (rębnia zupełna, IB-95%), z uwagi na ich lokalizację bezpośrednio przy granicy rezerwatu przyrody Diabelskie Pustacie - ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z 28 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Diabelskie Pustacie (Dz. U. z 2013 r. poz. 2295) - mogą zagrozić przyjętemu dla oddziału 404 celowi ochronnemu określonymu jako „utrzymanie aktualnej postaci ekosystemów leśnych, stworzenie jak najlepszych warunków do wzrostu i rozwoju gatunków drzewiastych, ze szczególnym uwzględnieniem występujących w nich cennych, rzadkich oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt”. Planowane cięcia mogą doprowadzić do przerwania ciągłości drzewostanów czy likwidacji miejsc bytowania i gniazdowania gatunków.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Oddz. 403c-3,68 ha - So95-0.7-RbIB 95% - jest położony poza rezerwatem przyrody Diabelskie Pustacie, dla którego nie została wyznaczona otulina. Tym samym poza granicami rezerwatu przyrody zostały przyjęte sposoby postępowania zgodnie z aktualnie obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi prowadzenia gospodarki leśnej w PGL LP.</p> <p>Przedstawiony fragment mapki obrazuje, położenie planowanej działki zrębowej w sąsiedztwie rezerwatu przyrody Diabelskie</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
49.	<p>Dodatkowo, prace gospodarcze zaplanowane w wydzieleniach 382f, 384d, 384g, 463a, 463b i 484b, w postaci rębni zupełnej (IB-95%, IB-100%,) oraz rębni gniazdowej (IIIAU-80%, IIIAU-95%, IIIA-30%), ze względu na położenie w bliskim sąsiedztwie granic rezerwatu, sprzyjają wystąpieniu zagrożenia określonego jako „niewłaściwe stosunki wodne”, dla którego przyjęty sposób eliminacji/ograniczania zagrożeń i ich skutków to zahamowanie odpływu wody. Wycięcie drzewostanów w ww. wydzieleniach, tworzących strefę buforową wokół rezerwatu, może również wpłynąć na występowanie w rezerwacie dziecięcia czarnego <i>Dryocopus martius</i>. Prace wykonywane na starych drzewostanach, występujących m.in. na wydzieleniu 384g, na którym rosną 115-letnie sosny, mogą bezpośrednio wpłynąć na potencjalne stanowiska lęgowe tego gatunku i cel ochrony omawianego rezerwatu przyrody, którym jest zachowanie układów biocenotycznych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>	<p>Pustacie.</p> <p>Wymienione wydzielania leśne położone są poza rezerwatem przyrody Diabelskie Pustacie, dla którego nie została wyznaczona otulina. Tym samym poza granicami rezerwatu przyrody zostały przyjęte sposoby postępowania zgodnie z aktualnie obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi prowadzenia gospodarki leśnej w PGL LP.</p> <p>Poglądowe mapki wskazanych wydzieleni:</p> <p>Skrócony opis wskazanych wydzieleni:</p> <ul style="list-style-type: none"> -382f-0,92 ha-7Sob55-0.4-IB-100%, (sosna Banksa jest gatunkiem obcym ekologicznie i negatywnie wpływa na wartości przyrodnicze) -384d-2,26 ha-So100-0.8-IB-95%, -384g-1,71 ha-8So115-0.6-IB-95%, -463a-2,59 ha-7Brz71-KO-IIIAU-80%, (kontynuacja przebudowy drzewostanu porolnego) -463b-3,33 ha-7So81-KO-IIIAU-95%, (kontynuacja przebudowy drzewostanu porolnego) -484b-6,82 ha-7So75-0.9-IIIA-30% (drzewostan na gruncie porolnym) <p>Zgodnie z obowiązującymi w PGL LP wytycznymi na każdej powierzchni objętej użytkowaniem rębny wyznaczony zostanie oraz pozostawiony do naturalnego rozpadu fragment drzewostanu stanowiący co najmniej 5% drzewostanu macierzystego. Dodatkowo na powierzchniach objętych rębniami pozostawia się min. 3 drzewa o największym potencjale biocenotycznym w przeliczeniu na 1 ha oraz inne strukturalne elementy cenne biocenotycznie.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
50.	Ponadto, ze względu na występowanie w obrębie oddziałów 431, 432, 455, 456, 457, 480 i 481 siedlisk przyrodniczych 4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym, 4030 suche wrzosowiska, 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, zasadne jest rozważenie możliwości poszerzenia granic rezerwatu przyrody Diabelskie Pustacie o wskazane powierzchnie, wraz z sąsiadującymi z nimi oddziałami, z licznie występującymi ciekami i/lub rowami melioracyjnymi.	Uwaga nieuwzględniona.	Analiza poszerzenia granic rezerwatu była wielokrotnie omawiana z RDOŚ w Szczecinie, w tym podczas tworzenia poprzedniego PUL na lata 2015-2024 oraz w trakcie licznych wizyt terenowych w poprzednich latach. Obecnie, w ramach uzupełniania wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000 PLH320048 Diabelskie Pustacie, na którym znajduje się rezerwat przyrody Diabelskie Pustacie, weryfikowane są siedliska przyrodnicze. Na chwilę obecną brak jest dokumentacji oraz decyzji RDOŚ w Szczecinie, która mogłaby stanowić podstawę do ewentualnego poszerzenia granic rezerwatu.
51.	Zastrzeżenia, w odniesieniu do zawartości planu, wzbudza brak propozycji i zamierzeń dotyczących uzupełnienia sieci obszarów objętych ochroną w granicach Nadleśnictwa Czarnobór. Nie podjęto w tym zakresie inicjatywy mimo widocznych wskazań, o których wspomniano w treści prognozy: „Z kolei istniejące już w obecnej chwili wskazania do wyznaczenia na części obszarów nadleśnictwa nowych obiektów chronionych muszą zostać uwzględnione poprzez odpowiednie zagospodarowanie danego terenu, w tym planowane przyszłe zakazy i cele ochrony”. W związku z tym zasadne jest rozszerzenie projektu planu o propozycje utworzenia nowych obszarów chronionych, w szczególności na obszarach charakteryzujących się dużą wartością przyrodniczą (np. występowanie zróżnicowanych siedlisk przyrodniczych i/lub obecność drzewostanu w wysokiej klasie wiekowej). Jako przykłady należy wskazać: (1) obszar w granicach oddziałów 67 (145-letni drzewostan dębowy), 68 i 69 z siedliskami przyrodniczymi 9130 - żyzne buczyny i 9160 - grąd subatlantycki; (2) obszar w sąsiedztwie zbiornika Jezioro Leśne, w granicach m.in. oddziałów 26a, 26c, 28a i 30c, charakteryzującymi się obecnością starodrzewu rosnącego na siedliskach przyrodniczych 9130 - żyzne buczyny, 9160 - grąd subatlantycki oraz 91D0 - bory i lasy bagienne, (3) teren znajdujący się w granicach oddz. 713, 714 i 722 na siedlisku przyrodniczym 91D0 - bory i lasy bagienne, z licznie występującymi stanowiskami bobra europejskiego.	Uwaga nieuwzględniona.	Prace nad PUL to proces wieloetapowy, który wymaga uzgodnień różnych grup interesariuszy. Podczas opracowywania PUL na lata 2025-2034 analizowano potrzebę tworzenia nowych form ochrony przyrody. Obecnie obowiązujące wytyczne i polecenia wydawane przez MKiŚ oraz DGLP np. dot. propozycji wzmocnienia ochrony leśnych zasobów przyrodniczych poprzez wyznaczanie najcenniejszych fragmentów lasu i wyłączanie ich z gospodarki leśnej, modyfikację działań gospodarczych, a także wyznaczanie starolasów i wyłączanie z użytkowania powierzchni leśnych zakwalifikowanych do tzw. shadow list, do czasu weryfikacji przez RDOŚ wydają się być odpowiednim działaniem zmierzającym do wzmocnienia sieci obszarów objętych ochroną w granicach Nadleśnictwa. Podczas prac terenowych wykonywanych w trakcie sporządzenia PUL nie stwierdzono potrzeby objęcia dodatkową ochroną prawną powierzchni wskazanych przez GDOŚ. Obowiązujące formy ochrony, wprowadzone modyfikacje gospodarki leśnej na tym obszarze uwzględniające potrzeby ochrony i zachowania siedlisk zostały ujęte w PUL.
52.	Ze względu na potrzebę zachowania i ochrony starych drzew rekomendowane jest wytypowanie drzew osiągających wymiary drzew pomnikowych i zgłoszenie ich do objęcia tą formą ochrony przyrody. Dotyczy to w szczególności starych drzew, które znajdują się w	Uwaga nieuwzględniona.	Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi za pomniki przyrody uznaje się pojedyncze twory przyrody lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej bądź historycznej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	następujących wydzieleniach (w nawiasie podano wiek i gatunek drzew oraz ewentualną obecność cennego siedliska przyrodniczego): 26a (140-letnie buki i dęby na siedlisku 9130 - żyzne buczyny), 42d (135-letnie sosny i buki w sąsiedztwie siedliska 9130 - żyzne buczyny), , 72b (135-letnie dęby na siedlisku 9160 - grąd subatlantycki), 175f, 175h (140-letnie sosny w pobliżu siedliska przyrodniczego - 9160 grąd subatlantycki), 179g (140-letnie sosny), 192l (140-letnie sosny), 232c (135-letnie buki na siedlisku 9110 - kwaśne buczyny), 255b (160-letnie buki i sosny na siedlisku 9110 - kwaśne buczyny), 257b (150-letnie buki i sosny na siedlisku - 9110 kwaśne buczyny), 279f (140-letnie sosny), 282d (140-letnie sosny), 283b (140-letnie sosny), 285b (140-letnie buki i sosny na siedlisku - 9110 kwaśne buczyny), 285g, 285i (140-letnie sosny i buki na lub w sąsiedztwie siedliska - 9110 kwaśne buczyny), 286i (140-letnie sosny w sąsiedztwie siedliska - 9110 kwaśne buczyny), 337b (150-letnie sosny), 339j (140-letnie sosny), 367i (170-letnie sosny), 729g, 729h (130-letnie sosny w pobliżu siedliska 91D0 - bory i lasy bagienne).		wyróżniającymi je spośród innych tworów. Tworzenie wielu pomników przyrody w drzewostanach gospodarczych, często w środku kompleksu leśnego nie znajduje uzasadnienia. W ramach prac gospodarczych, najcenniejsze fragmenty starodrzewu pozostawia się bez użytkowania na co najmniej 5% (głównie drzewa biocenotyczne), a na siedliskach przyrodniczych na co najmniej 10%, zgodnie z zapisami porozumienia zawartego w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącymi uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych.
53.	W odniesieniu do płatów siedliska przyrodniczego 9110 - kwaśne buczyny, znajdujących się poza obszarami objętymi ochroną, zauważono zbyt intensywny poziom planowanego użytkowania. Przykładowo: w wydzieleniach 313b, 285i, 286k i 314a (łącznie 7,48 ha): w oddz. 285i zaplanowano rębnię IIAU 90% na 1,43 ha, w oddz. 313b - rębnię IIAU z 85% (drzewostan 140-letni) na 1,92 ha.; łącznie planowane jest uprzątnięcie starodrzewu z 3,35 ha, co stanowi 44% powierzchni płatu siedliska. Należy wskazać, że wiek drzewostanu w wydzieleniach z niezaplanowanymi rębniami jest w większości w pierwszej klasie wieku, w mniejszości w II klasie, z zaplanowanym czyszczeniami wczesnymi i czyszczeniami późnymi;	Uwaga nieuwzględniona.	Postępowanie hodowlane w drzewostanach ze zdiagnozowanymi siedliskami przyrodniczymi zarówno w obszarach Natura 2000 jak i poza tymi obszarami zostało uzgodnione w porozumieniu zawartym w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącym uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych. Powyższe uzgodnienia dotyczą również wykonywania cięć odnowieniowych w celu zapewnienia niepogorszenia stanu siedlisk. Intensywność użytkowania w rębniach złożonych jest wynikiem potrzeb hodowlanych wymagających odsłonięcia młodego pokolenia - podrostu. Powyższe działanie zapewni ciągłość i trwałość drzewostanów. Wyciąg z opisu taksacyjnego wskazanych oddziałów: - 314a - 3Bk7-0.9-CW – rębnia II została już wykonana, -313b-1,92 ha-8So140-KO, IIAU 85%, podrost 8Bk12-0,7, -285b-4,62 ha-4Bk140-KO, IIAU 90%, podrost 7Bk5,3Bk13-0,8, -286c-0,56 ha-10Bk130-KO, IIAU 85%, podrost 10Bk6-0,9. Poza tym należy zauważyć, że pozostawienie 10-15% starodrzewu

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			na danej pozycji spełnia wymagania dotyczące wieku drzewostanu, co pozwala na uzyskanie właściwej oceny (FV) dla siedliska kwaśnej buczyny. Są to klasy odnowienia, w których istnieje pilna potrzeba odslaniania podrostów, aby w dłuższej perspektywie zapewnić przetrwanie lasu.
54.	W wydzieleniach 285b, 286d, 257b, 258f, 232c i 231b (łącznie 46,5 ha) - na 96% powierzchni płatu siedliska zaplanowano rębnie uprzążające starodrzew (głównie IIAU), w oddz. 286d zaplanowano trzebież późną. W ramach użytkowania rębego zaplanowano zgodnie ze wskazaniami zawartymi w programie op, redukcję procentu pozyskania grubizny w każdym z wydzieleni o 10% (w przypadku wydzielenia 258f o powierzchni 1,78 ha było to 15%). W przypadku zaplanowania cięć uprzążających na przeważającej części siedliska, ograniczenie pozyskania grubizny o 10% będzie działaniem niewystarczającym, aby zachować stabilność, odpowiednią strukturę i funkcję siedliska, w szczególności mając na względzie fragmentację drzewostanów (niewielkie powierzchnie w każdym wydzieleniu);	Uwaga nieuwzględniona.	Użytkowanie drzewostanów bukowych polega na optymalnym wykorzystaniu lat nasiennych i sukcesywnym odslanianiu młodego pokolenia, przy jednoczesnym pozostawianiu ponad 10% starodrzewu. Jest to zgodne z porozumieniem zawartym w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącym uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych. Działanie to nie spowoduje obniżenia wskaźnika wieku dla siedliska kwaśnej buczyny, ponieważ aby wskaźnik ten był właściwy (FV), wystarczy, że ponad 10% drzew będzie miało więcej niż 100 lat. Dodatkowo, w wyniku prowadzenia cięć odnowieniowych, które wykorzystują lata nasienne drzewostany będą cechowały się zróżnicowaniem faz wzrostu odnowienia naturalnego. Powyższe drzewostany użytkowane są już od 10-20 lat. Zainicjowane w poprzednich dziesięcioleciach odnowienie drzewostanu pozwala na zachowanie trwałości i ciągłości drzewostanu.
55.	Wydzielenie 368f o powierzchni 2,96 ha przylega do 368d i 368h, w obrębie których zaplanowano rębnie uprzążające, na 5,94 ha drzewostanu w wieku 48 lat. Płat siedliska 9110 stanowi drzewostan przeważnie w I klasie wieku. Zatem w wydzieleniu z zaplanowaną rębnią należałoby obniżyć intensywność cięć (modyfikacja rębni na IVD z pozostawieniem strefy buforowej starszego drzewostanu wokół płatu siedliska) - w szczególności zrezygnować z rębni uprzążającej w wydzieleniu 368d.	Uwaga nieuwzględniona.	Oddz. 368f stanowi młodnik po rębni złożonej o urozmaiconej strukturze. W drzewostanie wyróżnić możemy fazy odnowienia bukowego w wieku 5, 11, 25 oraz 35 lat. Dodatkowo występuje podszyt oraz pozostawiono fragmenty drzewostanu macierzystego opisane jako przestoje. Drzewostan charakteryzuje się złożoną strukturą pionową i poziomą. Użytkowanie rębne w oddziałach 368d i 368h wiąże się z odslanianiem młodego pokolenia bukowego. W oddziale 368d drzewostan zdominowany przez 48 letnią brzozę, jest przebudowywany bukiem oraz grabem. Wprowadzone gatunki wymagają cięć odslaniających. Z kolei drzewostan sosnowy w oddz. 368h podlega przebudowie i zwiększeniu udziału buka w składzie odnowieniowym.

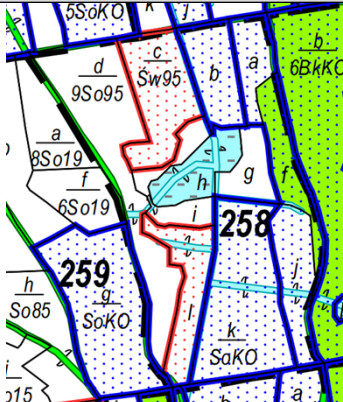
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			<p>W opisanych przypadkach zmiana sposobu zagospodarowania na rębnię IVD oraz wydłużenie okresu odnowienia, może zwiększyć ryzyko uszkodzenia drzewostanu przez czynniki abiotyczne oraz wpłynąć negatywnie na młode, pełnowartościowe pokolenie buczyn.</p> <p>Zgodnie z obowiązującymi w PGL LP instrukcjami na każdej powierzchni objętej użytkowaniem rębnym wyznaczony zostanie fragment drzewostanu stanowiący co najmniej 5% drzewostanu macierzystego, który pozostawiony zostanie na gruncie do naturalnego rozpadu. Dodatkowo na powierzchniach objętych rębniami pozostawia się od 3 do 5 drzew biocenotycznych na 1 ha, oraz inne strukturalne elementy cenne biocenotycznie.</p>
56.	Wobec przedstawionych przykładów, sugeruje się modyfikację użytkowania płatów siedlisk przyrodniczych nakierowaną na zmniejszenie intensywności cięć rębnych (np. w kierunku IVD).	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Użytkowanie płatów siedlisk przyrodniczych zaplanowano zgodnie z podpisanym porozumieniem zawartym w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącym uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych. Zaplanowany sposób użytkowania został przyjęty zgodnie z potrzebami hodowlanymi z uwzględnieniem utrzymania siedliska przyrodniczego 9110.</p>

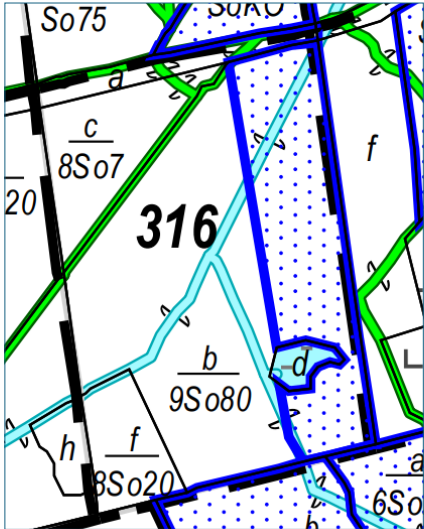
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
57.	Ponadto należy zaznaczyć, że w części drzewostanów zaplanowano rębnie, które nie osiągną przyjętego wieku rębności w okresie obowiązywania planu - dotyczy to m.in. pododdziałów 372b, 347d, 219i, 322g, 323c, 339n, 343f, 365b, 366a, 368d oraz 394b.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Zgodnie z IUL i zasadami planowania urządzeniowego wiek rębności jest parametrem służącym wyłącznie do obliczania etatu użytków rębnych. Natomiast wiek dojrzałości rębnej określany jest indywidualnie dla drzewostanów przez taksatora na gruncie, z uwzględnieniem np. stanu zdrowotnego, położenia w ostępie, zachowania porządku czasowego i przestrzennego oraz indywidualnych potrzeb drzewostanu. Przyjęty w PUL wiek rębności dla sosny wynosi 90 lat, co jest zgodne z wiekiem przyjętym w poprzednim PUL na lata 2015-2024 oraz z IUL (2011), który dla Nadleśnictwa Czarnobór wskazuje przedział wiekowy 90-110 lat. Ostateczną decyzję dotyczącą wieku rębności podejmuje Komisja Założeń Planu (KZP). Należy również podkreślić, że w przypadku Klas Odnowienia (drzewostanów z podrostem i/lub nalotem o powierzchni zadrzewionej powyżej 0,5) planuje się użytkowanie rębne, polegające na odślanianiu młodego pokolenia, niezależnie od wieku panującego gatunku, wynikające z potrzeb hodowlanych młodego pokolenia.</p> <p>Opis taksacyjny wskazanych przez GDOŚ wydzieliń:</p> <p>-219i – nie ma takiego adresu w bazie.</p> <p>-323c-6,19 ha-So79-0.7- POROL-IB 95%-I dz. manipul. 3,68 ha, II dz. manipul. 2,51 ha;</p> <p>-322g-6,29 ha-So74-0.9- POROL-III A 30%- I dz. manipul. 3,64 ha, II dz. manipul. 2,65 ha;</p> <p>-347d-7,79 ha-So69-KO-POROL-IIAU 95%</p> <p>-372b-22,55 ha-So79-0.8-POROL-IB 95% I dz. manipul. 3,76 ha;</p> <p>-339n-1,38 ha-So73-0.9-POROL-IB 95%</p> <p>-343f-6,10 ha-8So75-0.9-POROL-IB 95%, I dz. manipul. 3,03 ha;</p> <p>-365b-11,73 ha-8So77-0.9-POROL-IB 95%-I dz. manipul. 3,96ha;</p> <p>-366a-7,69 ha-9So77-0.8-POROL-IB 95%-I dz. manipul. 3,89 ha, II dz. manipul. 3,80 ha;</p> <p>-368d-5,94 ha-9Brz48-KO-IIAU 95%;(przebudowa)</p> <p>-394b-11,59 ha-6Brz51-KO-IIAU 90%. (przebudowa)</p> <p>Z powyższego zestawienia wynika, że wskazane drzewostany sosnowe osiągnęły wiek rębności (ponad 71 lat). Są to głównie drzewostany niestabilne na gruntach porolnych, w I pokoleniu, narażone na rozpad.</p> <p>Drzewostany brzożowe są w trakcie przebudowy i zostały</p>

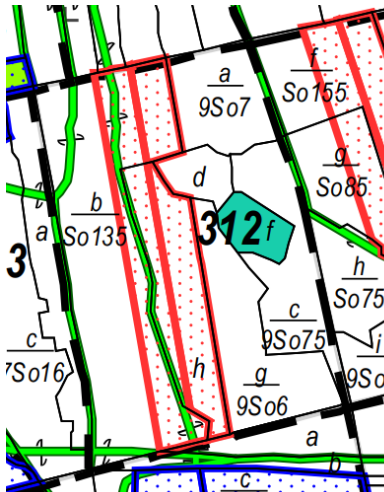
Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			posadzone bukiem. Zaplanowane cięcia odsłaniające wynikają z potrzeb stwierdzonych na gruncie.
58.	<p>Podkreślenia także wymaga, że skład gatunkowy odnowienia przedstawiony w Schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych (program op, tabela nr 69) dla siedliska 9190 kwaśne dąbrowy i typu drzewostanu SoDb, BkDb jest niezgodny z założeniami dotyczącymi składu gatunkowego odnowień, wynikającymi z załącznika nr 1 porozumienia z 23 sierpnia 2024 r. w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych (porozumienie zawarto pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku, Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie i Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku). Omawiana niezgodność polega na możliwości zmniejszenia udziału dębu Quercus sp. wśród gatunków dominujących, z założonego w porozumieniu poziomu 70% do zaproponowanego w programie op 50% (60% w przypadku drzewostanu typu BkDb: Jw, So, Brz). Trzeba zaznaczyć, że udział dębu w drzewostanie jest dla siedliska 9190 wskaźnikiem kardynalnym, mającym szczególną wartość w ocenie struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego. Zmniejszenie udziału dębu na wskazanym siedlisku przyrodniczym, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału sosny Pinus sylvestris jest zabiegiem niewłaściwym, mogącym doprowadzić do obniżenia stanu ochrony siedliska 9190. Dodatkowo w planie (str. 151) i programie op (str.195) użyto następującego sformułowania: „podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego”. W ww. załączniku przedstawiono założenie proponowanego składu gatunkowego upraw na siedliskach przyrodniczych, w tym tych występujących na terenach podmokłych. Zastrzeżenia wzbudza zastosowanie wymienionego stwierdzenia sugerującego odstępowanie od zalecanego składu gatunkowego odnowień. Pomimo występowania terenów trudnych do odnowienia należy utrzymać określony w</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>	<p>Zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 23 sierpnia 2024 r. pomiędzy RDLP w Szczecinku, RDOŚ w Szczecinie i RDOŚ w Gdańsku, dotyczącym uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych zasad postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych 9190 przyjęto następujący orientacyjny skład gatunkowy upraw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9190 – SoDb – Db 70, So 20, Bk i in. 10 - 9190 – BkDb – Db 70, Bk 20, So i in. 10. <p>W POP poprawiono tab. 69, dostosowując ją do aktualnych uzgodnień z regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska w Szczecinie i w Gdańsku. W POP, rozdz. 8.4. usunięto zapis „podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego”.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	porozumieniu skład gatunkowego drzewostanu. Z kolei dla gruntów podmokłych, w szczególności występujących na glebach bagiennych i/lub tworzących bagna należy zrezygnować z prowadzenia zabiegów gospodarczych.		
59.	<p>Opiniowany plan posiada także istotne znaczenie pod względem wpływu na zasoby wodne. W dokumencie wskazano, że „Na gruntach Nadleśnictwa zinwentaryzowano około 192 km rowów i cieków, w tym podstawowych 18 km. Resztę, to jest 174 km stanowią rowy szczegółowe o szerokości 1-2 m. W obecnym 10-leciu Nadleśnictwo winno przeprowadzać ich odmulanie i konserwację, a nawet odbudowę w zależności od pojawiających się potrzeb”. Biorąc pod uwagę powyższe należy podkreślić, że planowane do realizacji prace będą niekorzystnie wpływać na możliwość utrzymania wód w ekosystemie. Spowodują odpływ wód w sytuacji, kiedy znaczne środki publiczne, w skali całego kraju, przeznacza się właśnie na magazynowanie wody w systemach małej retencji, w ramach usług ekosystemowych. Ponadto, trzeba podkreślić, że w programie op znajdują się zapisy wskazujące na konieczność ograniczenia bądź zaniechania działań dotyczących melioracji terenów leśnych. Nie ma to znaczenie czy odprowadzanie wód miałyby nastąpić systemami nowotworzonymi czy też w wyniku ich odmulania celem ponownego udrożnienia.</p> <p>W związku z powyższym zasadne jest zrezygnowanie z planowanych prac odwadniających, a istniejące nadal elementy sztucznego gospodarowania wodą, wykorzystać do jej retencjonowania. Ponadto, zasadne jest uwzględnienie w programie op zapisu, zgodnie z którym w przypadku konieczności wykonania robót ziemnych mogących zmienić warunki wodne lub wodno-glebowe, melioracji wodnych, tzw. prac utrzymaniowych w odniesieniu do form ochrony przyrody i w obrębie cieków naturalnych, prace te podlegają zgłoszeniu w trybie art. 118 ustawy op. Wskazania także wymaga, że wykonanie opisanych działań w obszarach chronionego krajobrazu nie będzie mogło być traktowane jako spełniające przesłankę racjonalności gospodarki leśnej, wobec czego działania z tego zakresu nie podlegałyby odstępstwom w odniesieniu do zakazów zmian stosunków wodnych oraz likwidacji obszarów wodno-błotnych.</p>	Uwaga uwzględniona częściowo.	W PUL przedstawiono długość rowów i cieków, a w ramach elaboratu dokonano zmiany zapisu dotyczącego odmulania i konserwacji rowów. Został on zastąpiony informacją o opracowywanym w najbliższym 10-leciu „Studium hydrologicznym dla Nadleśnictwa Czarnobór”. Opracowanie to ma na celu m.in. określenie potrzeb w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, jak również wskazanie obszarów, które będą przeznaczone do retencjonowania wody na gruntach Nadleśnictwa. PUL nie wskazuje potrzeb wykonywania robót ziemnych czy zakresu prac melioracyjnych. Nie uwzględnia również przedsięwzięć inwestycyjnych. Uzyskanie odpowiednich zezwoleń w tym zakresie wynika z obowiązujących przepisów prawnych.
60.	W programie op stwierdzono, że: „co do zasady nie należy projektować użytkowania rębного w drzewostanach na siedliskach bagiennych tj. Bb,	Uwaga nieuwzględniona.	Zasady przedstawione w POP zostały zastosowane podczas planowania cięć rębnych w Nadleśnictwie. Kryterium tworzenia

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	BMb, LMb, Ol”, natomiast „bezpośrednio przy źródłiskach i obszarach bagiennych, a także w miejscach kultu religijnego i wokół drzew macecznych, należy zaplanować pozostawienie stref buforowych o szerokości 25 m; przy stosowaniu każdego rodzaju rębni (nawet zupełnej) wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagienek, w razie braku drzewostanu, pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska, postępowanie takie sprzyjać będzie utrzymaniu retencji wodnej; we wskazaniach gospodarczych redukuje się odpowiednio % pozyskania grubizny w ramach powierzchni manipulacyjnej”. Z map załączonych do planu map może wynikać, że część tzw. bagien nie została jednak dostatecznie wyodrębniona z poszczególnych oddziałów.		wydzień oraz zasady wydzielania bagien są zgodne z Instrukcją Urzędnika Lasu. Jako rodzaj powierzchni BAGNO w opisie taksacyjnym opisano podmokłe tereny położone na rodzaju użytku ewidencyjnego stanowiącego nieużytek (N). Z kolei podmokłe fragmenty drzewostanów opisywane są jako bagna (w ramach wyłączenia taksacyjnego) jako powierzchnie nietworzące wydzień. W takich przypadkach nie wyróżnia się ich w osobne wyłączenia taksacyjne, jedynie granica bagien wrysowana jest na mapę jako kontur w wyłączeniu. W trakcie realizacji cięć odnowieniowych, wokół siedlisk hydrogenicznych wyznaczane są strefy buforowe. Przed rozpoczęciem cięć, zarówno w terenie, jak i na szkicach odnowieniowych wyznaczane są strefy pozostawione bez użytkowania mające zapewnić ochronę tych siedlisk.
61.	Przykładowo: wydzielenie 258h, stanowiące bagno, przylega do wydzielenia 258b z zaplanowaną rębnią IIA-40%, ponadto na innych wydzieleniach w sąsiedztwie pododdziału 258h zaplanowano rębnie z wysokim pozyskaniem grubizny, mogące doprowadzić do zmiany stosunków wodnych w jego obrębie.	Uwaga nieuwzględniona.	Szczegółowe wyjaśnienia - 258a - Klasa Odnowienia (KO) – Rb IIAU 85%, - 258b – Klasa Odnowienia (KO) – Rb IIA 40%, - 258j - Klasa Odnowienia (KO) – Rb IIAU 85%, - 258k – Klasa Odnowienia (KO) – Rb IIA 40%, - 258h – wg ewidencji bagno 1,70 ha (bez siedliska N2000). Oznacza to, iż wokół bagna (oddz. 258h) są drzewostany wymagające odsłonięcia młodego pokolenia, z podrostem i nalotem (dlatego KO), które będą odslaniane sukcesywnie w 10-leciu, nie w ciągu jednego roku.

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			
62.	<p>Wydzielenie 316d, stanowiące bagno, znajduje się w otoczeniu wydzielenia 316b, w obrębie którego na terenach przylegających do bagna wyznaczono działkę zrębową z zaplanowaną rębnią IIIA na 30%; w przypadku, gdy wydzielenie stanowiące bagno stanowi powierzchnię 0,40 ha, a powierzchnia przylegającej do niego działki zrębowej wynosi 5,49 ha, rozwiązaniem bardziej skutecznym pod względem zabezpieczenia stosunków wodnych, będzie - oprócz zastosowania pasa buforowego o szerokości 25 m - zaprojektowanie innego rodzaju rębni, nie powodującej gwałtownego odślaniania powierzchni, w szczególności w ramach cięć uprzętających.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>	<p>Oddz. 316b stanowi drzewostan sosnowy na siedlisku BMśw i gruncie porolnym, wymagający przebudowy. Osiągnięcie zamierzeń hodowlanych dla przyjętego typu drzewostanu BkSo jest możliwe przy zastosowaniu cięć odnowieniowych w gniazdowej rębni złożonej. Uboga żyzność siedliska oraz zadarnienie pokrywy glebowej uniemożliwia uzyskanie odnowienia naturalnego pod okapem drzewostanu. Ze względu na stwierdzony typ siedliskowy lasu - BMśw, nie ma również możliwości wprowadzenia na odnawianej powierzchni większego udziału gatunków liściastych.</p> <p>Jednocześnie gniazda bukowe wykonywane w ramach cięć w rębni IIIA zostaną zlokalizowane w północnej części oddziału. Tym samym wokół bagna zostanie poszerzona 25 metrowa strefa buforowa minimalizująca oddziaływanie na ekosystem wodno-błotny.</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			
63.	<p>Należy też zwrócić uwagę, że przedłożona dokumentacja nie zawiera map przedstawiających lokalizację drzewostanów na terenach bagiennych, podmokłości w obrębie wydzieleni stanowiących tereny niebagienne, a zwłaszcza cieków naturalnych (baza BDOT wskazuje cieki naturalne, dla których w byłych cyklach planistycznych nie stosowano stref buforowych) oraz źródlisk (dane BDOT mogą wskazywać większą ich liczbę, niż wyszczególniona w programie op), wobec których obowiązywałyby ograniczenia wynikające z zapisów programu op. Załączenie takich map do planu jest niezbędne z powodu stosowania praktyk analogicznych do tych, które opisano w ramach analizy wpływu projektowanych prac na integralność obszaru Natura 2000 Diabelskie Pustacie.</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Przebieg cieków naturalnych w PUL przyjęto z danych Mapy podziału Hydrograficznego Polski, udostępnionej w Hydroportalu, przez PGW WP. Źródłem powyższych danych są dane ISOK. Baza danych obiektów topograficznych nie jest źródłem informacji o naturalności cieków.</p> <p>Na mapach sporządzanych do PUL, zgodnie z IUL, zaznaczone są zarówno urządzenia melioracyjne (rowy), jak i cieki, potoki, strumienie oraz rzeki, bez rozróżnienia między kategoriami naturalnymi a sztucznymi.</p> <p>Zakres map tematycznych załączanych do PUL precyzuje IUL.</p>
64.	<p>Zmiana podziału wydzieleni 339i - wg opisów taksacyjnych stanowi 80-letni drzewostan sosnowo-brzozowy oraz bagno o powierzchni 0,21 ha. Wydzielenie to powstało przez scalenie wydzielenia 339i stanowiącego bagno o powierzchni 0,38 ha i wydzielenia 339h stanowiącego drzewostan sosnowo-brzozowy na siedlisku boru mieszanego świeżego. W opisanym tu przypadku, zamiast „wymazywania” z ewidencji niewielkiego obszaru bagiennego i włączania go w ramy powiększanego</p>	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Drzewostan w oddziale 339i w nowym PUL pozostawiono bez wskazań gospodarczych.</p> <p>Opisane w poprzedniej rewizji PUL bagno było sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostę jako nieużytek – grunt rolny, o powierzchni 0,38 ha. Tym samym stanowiło enklawę gruntów rolnych w drzewostanie.</p> <p>W chwili obecnej, na skutek zmian ewidencyjnych powyższe</p>

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	wydzielenia drzewostanowego, zasadne jest zastosowanie, na odwadniającym ten podmokły teren rowie melioracyjnym, zastawek wspierających retencjonowanie wody oraz poddanie tego obszaru specjalnemu traktowaniu;		<p>bagno jest użytkiem gruntowym – Ls i jako las zostało opisane w opisie taksacyjnym (z kodem rodzaju powierzchni bagno), jako powierzchnia nietworząca wydzielenia (PNSW poniżej 0,50 ha). Kontury PNSW wkreślono uwzględniając Numeryczny Model Terenu. Nowy kształt wydzieleni wynika z weryfikacji granic na gruncie i jest prawidłowy.</p> <p>Zadania z zakresu wykonywania urządzeń melioracji szczegółowej zostaną ujęte opracowywanym „Studium hydrologicznym dla Nadleśnictwa Czarnobór”. Opracowanie to ma na celu m.in. określenie potrzeb w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, jak również wskazanie obszarów, które będą przeznaczone do retencjonowania wody na gruntach Nadleśnictwa.</p>
65.	Dla wydzieleni 312h i 312b zaplanowano rębnię IB, mimo iż drzewostany te położone są w sąsiedztwie zależnego od wód siedliska przyrodniczego 91D0 (oddz. 312f); w tym przypadku należałoby zastosować rębnię częściową, powodująca mniej gwałtowne odsłonięcie terenu; tym bardziej, że w byłych cyklach planistycznych bezpośrednio przy płacie siedliska wykonano zręby zupełne.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Działki zrębowe w oddz. 312b,h nie przylegają, nie graniczą z oddz. 312f, stanowiącym siedlisko 91D0. Zgodnie z Rozporządzeniem „Kodeks dobrych praktyk” zapewniona została strefa buforowa, stanowiąca co najmniej 25 m od granic siedliska.</p>
66.	W powyższym kontekście, zasadne jest rozważenie uwzględnienia w planie wymogów sporządzonych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na podstawie art. 183-185 ustawy z 20 lipca 2017	Uwaga nieuwzględniona.	Należy podkreślić, że PUL nie określa działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy. Zakres PUL precyzuje Instrukcja Urządzania Lasu, obowiązujące przepisy prawne,

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
	r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.) związanych z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, który przewiduje zaangażowanie w te działania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.		wytyczne, uzgodnienia z RDOŚ. PGL LP poprzez realizację takich projektów jak mała retencja nizinna i mała retencja górską od wielu lat jest zaangażowane i podejmuje wysiłki na rzecz gospodarowania wodami i przeciwdziałania skutkom suszy. Oczywiście PGL LP jest otwarte na współpracę w tym zakresie nie mniej jednak współpracę tą należy realizować w systemie projektowym, tj. w systemie niezależnym od planu urządzenia lasu.
67.	Zasadne jest także - zgodnie ze wskazaniem zawartym w uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości prognozy z 22 września 2022 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.411.7.2022.TW - uzupełnienie w prognozy o analizę zagospodarowania łowieckiego z uwzględnieniem rozmiaru szkód łowieckich, wyników inwentaryzacji zwierząt oraz wpływu drapieżników. Wskazane jest też uwzględnienie straty w populacjach zwierząt wynikające z wypadków i kolizji drogowych.	Uwaga uwzględniona.	Uzupełniono prognozę o analizę zagospodarowania łowieckiego. W zamieszczonych informacjach zawarto następujące dane: Nadleśnictwo Czarnobór nadzoruje gospodarkę łowiecką w obwodach wydzierżawionych (nr: 122, 123, 124, 126) oraz w obwodzie nr 167, który zarządzany jest przez OHZ Borne Sulinowo. Zagospodarowanie łowieckie w tych obwodach jest na wysokim poziomie i podlega corocznej, obowiązkowej kontroli przez nadleśnictwo, na podstawie której sporządzane są sprawozdania. Poletka łowieckie oraz inne grunty orne o łącznej powierzchni około 96 ha są obsiewane lub obsadzone roślinnością stanowiącą atrakcyjne żerowiska dla zwierzyny. Łąki śródleśne i przyleśne zajmują około 150 ha. Użytkowane są w ramach programów rolnośrodowiskowych, które, oprócz produkcji karmy, uwzględniają także potrzeby przyrodnicze. Pozostawienie niewykosów i przestrzeganie terminów prac agrotechnicznych stwarza doskonałe warunki do rozrodu wielu gatunków zwierząt, takich jak ptaki, małe ssaki, płazy, gady, owady i inne organizmy roślinne i zwierzęce. Urządzenia łowieckie rozmieszczone w obwodach spełniają wymogi bezpieczeństwa i potrzeby gospodarki łowieckiej. Analiza zainwentaryzowanych stanów zwierzyny wskazuje na systematyczny, lecz powolny spadek liczebności na przestrzeni ostatnich lat, szczególnie jelenia, sarny oraz dzika, który w związku z ASF objęty jest odstrzałem sanitarnym. Szkody łowieckie, podobnie jak stany zwierzyny, również wykazują tendencję malejącą, co jest akceptowane przez dzierżawców i zarządcy OHZ. Stan ten nie prowadzi do konfliktów pomiędzy rolnikami

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
			a myśliwymi. Niewątpliwie na spadek pogłowia zwierzyny ma wpływ wzrost liczebności dużych drapieżników, takich jak wilk, który intensywnie kolonizuje tereny woj. zachodniopomorskiego oraz ryś objęty programem reintrodukcji na Pomorzu Zachodnim. Obecność tych drapieżników uwzględniana jest przy tworzeniu rocznych planów łowieckich, co prowadzi do przyjęcia mniejszych przyrostów u poszczególnych gatunków łownych, a w efekcie do mniejszego planu pozyskania. Dla przykładu można podać obwód łowiecki nr 167, gdzie z uwagi na opisane powyżej uwarunkowania, od trzech lat nie planuje się pozyskania sarny. Ubytki zwierzyny spowodowane kolizjami drogowymi są nieznaczne i mają charakter losowy.
68.	Poza wyżej opisanymi zagadnieniami nie określono i nie oceniono w prognozie, czy w efekcie realizacji planu mogą wystąpić skumulowane oddziaływania na formy ochrony przyrody, w tym na zachowanie celów i zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Przedstawione prognozy należy uzupełnić o wszystkie, możliwe, negatywne oddziaływania skumulowane wynikające m.in. z rozbudowy infrastruktury turystycznej oraz wszelkich inwestycji realizowanych w granicach Nadleśnictwa Czarnobór wynikających np. remontu lub przebudowy dróg leśnych.	Uwaga nieuwzględniona.	W POP przedstawiono lokalizację miejsc postoju i wypoczynku, wiaty oraz miejsca turystyczne, nie wskazując potrzeb w zakresie rozbudowy infrastruktury turystycznej. Zakres ten nie jest ujęty w Instrukcji Urządzania Lasu. Należy podkreślić, że w PUL nie analizuje się zamierzeń inwestycyjnych planowanych do realizacji przez Nadleśnictwo w okresie 10-lecia. W odniesieniu do inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko np. budowa drogi o nawierzchni utwardzonej o całkowitej długości powyżej 1 km, każdorazowo takie przedsięwzięcie będzie podlegało osobnym uzgodnieniom na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
69.	Podsumowując, podkreślenia wymaga, że mimo indywidulanego opisanego zakresu i stopnia szczegółowości prognozy, organ opracowujący projekt nie uwzględnił zapisów uzgodnienia. Sporządzona prognoza wymaga poprawy, tak aby mogła stanowić dokument umożliwiający zapewnienie właściwego poziomu ochrony przyrody i zasobów wodnych, poprzez modyfikację samego planu przed jego przyjęciem, oraz, aby możliwe było właściwe wdrażanie dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, której celem jest wysoki poziom ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów, a także polityk krajowych i unijnych z zakresu ochrony środowiska.	Uwaga ogólna.	Uzupełniono treść Prognozy stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny z wykorzystaniem dostępnych materiałów, uwzględniając w całości zakres i stopień jej szczegółowości określony w piśmie GDOŚ z dnia 22.09.2022r. znak: DOOŚ-TSOOŚ.411.7.2022.TW.

Lp.	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia uwagi	Uzasadnienie
70.	Odnosząc się do wniosku dotyczącego sporządzenia opinii jako postanowienia, uprzejmie informuję, że ustawa OOS, w przypadku stanowiska, o którym mowa w jej art. 54 ust. 1, nie przewiduje zastosowania tej formy orzeczenia. Natomiast zgodnie z art. 55, organ opracowujący projekt bierze pod uwagę m.in. opinie organów, a w pisemnym podsumowaniu przedstawia informacje w jaki sposób zostały one wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione.	Uwaga ogólna.	Zgodnie z ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko (OOS), art. 54, ust. 1, organ odpowiedzialny za opracowanie projektu, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zobowiązany jest do poddania projektu opiniowaniu przez odpowiednie organy, o których mowa w art. 57 i 58. Po otrzymaniu uwag do przedłożonych dokumentów, poddano je analizie, odnosząc się do każdej z nich w sposób dokładny i szczegółowy.

Zatwierdzam:
Jarosław Czarnecki
Dyrektor RDLP w Szczecinku
Podpisano cyfrowo